

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 22 (427) 30 İyul, Tirmeh - 5 Avqust, Tebax sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun görüşü olub

Səh. 18

В Эрбиль прибыл новый Генеральный консул США

Səh. 8

Siyasetmedarekî Bakûrî bo destpêkirina "piroseya aştiyê" daxwaza alikariyê ji Barzanî kir

Səh. 6

DASTANLARDA YAŞAYANLAR

Səh. 7

Demirtaş'tan Bərzanini təhqir edənə Sərt reaksiya...

Səh. 9

Mesrûr Barzanî li Emerîka ye û ligel rayedarên Emerikî hevdişin pək anîn

Səh. 18

Хемин Хаврами: Некоторые стороны выражают опасения относительно парламентских выборов

Масуд Барзани призвал религиозных лидеров к искоренению экстремистских идеологий

CIWANTIRÎN BÎRANÎN

Kadir Amaç yazdı: Zerdüş, Kürdistan ülkesine böyle buyurdu!

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

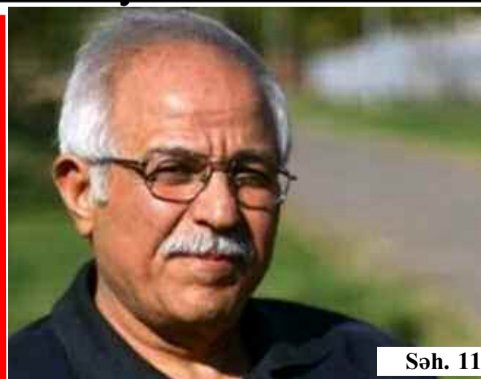
Trump hewla avakirina "NATOyeke Erebi" dide

"Роснефть" может начать добычу в Курдистане в августе

Səh. 10

Ji Quştepe heta Enfalê û tevkujiyên bêrawestan!

Səh. 11

İmperatoriya Osmanî û netewetiya kurd...

Səh. 5

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Səh. 8

TEV-DEM: Operasyona hazırız!

Prezident İlham Əliyevin və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun görüşü olub

Parisdə, Yelisey Sarayında Fransa Respublikasının Prezidenti Emmanuel Makronun adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin şərafına nahar verilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Yelisey Sarayına gəldi.

Sarayın qarşısında dövlətimizin başçısının şərafına fəxri qarovul dəstəsi düzülürdü.

Fransa Prezidenti Emmanuel Makron Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Dövlət başçıları birgə foto çəkdirdilər.

Müzakirələr zamanı Azərbaycan ilə Fransa arasında ikitərəfli münasibətlərin siyasi, iqtisadi, energetika, ekologiya, nəqliyyat, təhlükəsizlik, mədəni və digər sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi bildirildi, Azərbaycanda Fransız Liseyinin və Azərbaycan-Fransız Universitetinin fəaliyyət göstərməsindən məmnunluq ifadə olundu.

Söhbət zamanı Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Vurğulandı ki, Fransanın aparıcı şirkətləri Azərbaycanda fəaliyyətlərini daha da genişləndirməkdə maraqlıdır.

Dövlətimizin başçısı bu səfər çərçivəsində Fransanın 11 şirkətinin nümayəndələri ilə səmərəli

görüşlərin aparıldığını qeyd etdi. Bu görüşlərin ölkələrimiz arasında iqtisadi əməkdaşlıq üçün böyük

uğurla icra edildiyi vurğulandı. Neft-qaz sektoru, infrastruktur, nəqliyyat, kosmik sənaye, hava

həmsədr ölkəsi olan Fransanın Prezidenti şəxsən bu münasibətin həllində fəal iştirak edəcək.

idarə olunmasına dair Niyət Sazişi imzalandı.

Sonra "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə Fransa Respublikasının Milli Kosmik Tədqiqatlar Mərkəzi arasında kosmos sahəsində əməkdaşlıq fəaliyyətinə dair Çərçivə Sazişi imzalandı.

Daha sonra "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti və "Thales" şirkəti arasında mülki aviasiya sahəsində sənaye əməkdaşlığı haqqında Anlaşma Memorandumu, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC və "Modern Construction Group", "Thales" şirkəti arasında Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu üçün radiolokasiya sisteminin quraşdırılması müqaviləsi, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC və "Thales" şirkəti arasında "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin kibertəhlükəsizliyi üçün tam təhlilin hazırlanması müqaviləsi, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC və "Thales" şirkəti arasında "Azəronaviqasiya" Hava Hərəkəti İdarəsində kibertəhlükəsizliyin təmini üçün tam təhlilin hazırlanması müqaviləsi və "Azərbaycan Hava Yolları" QSC ilə "Thales" şirkəti arasında uçuş heyətləri üçün inteqrasiya edilmiş brifinq sisteminin yaradılması üzrə Niyət Məktubu imzalandı.

perspektivlərə yol açdığı vurğulandı. Prezident İlham Əliyev dedi ki, Azərbaycan ilə Fransa şirkətləri arasında 2 milyard dollardan çox dəyərində müqavilələr imzalanıb.

Bu müqavilələr reallaşdırdığı təqdirdə onların həcmi daha da artacaq. Həmçinin enerji təhlükəsizliyi məsələsi müzakirə olundu, "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin

nəqliyyatı, metro tikintisi, hərbi-texniki sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri də müzakirə olundu.

Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinə toxunuldu. Prezident İlham Əliyev bu münasibətin həlli ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyi barədə ətraflı məlumat verdi. Ümidvarlıq ifadə olundu ki, ATƏT-in Minsk qrupunun

Daha sonra sənədlərin imzalanması və mübadiləsi mərasimi oldu.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və "SUEZ Group" arasında operativ təlim, know-how transfer və texniki yardım üzrə 2014-cü il tarixli Xidməti Müqaviləyə 2 nömrəli Əlavə, "Azərsu" ASC və "SUEZ Group" arasında Sumqayıt şəhərində suyun və su itkisinin

Prezident İlham Əliyevin Fransa Milli Assambleyasının sədri Fransua de Rüji ilə görüşü olub

Parisdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Fransa Milli Assambleyasının sədri Fransua de Rüji ilə görüşü olub. Milli Assambleyanın binasının önündə dövlətimizin başçısının şərafına fəxri qarovul dəstəsi düzülürdü.

Prezident İlham Əliyevi Milli Assambleyanın sədri Fransua de Rüji qarşıladı. Dövlətimizin başçısı və Milli Assambleyanın sədri fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

Prezident İlham Əliyev və Milli Assambleyanın sədri Fransua de Rüji birgə foto çəkdirdilər.

Görüşdə Azərbaycan ilə Fransa arasında ikitərəfli münasibətlərin, o cümlədən parlamentlərarası əlaqələrin uğurla inkişaf etməsindən məmnunluq ifadə olundu. Prezident İlham Əliyevin Fransaya bu səfərinin əlaqələrimizin genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulandı.

Dövlətimizin başçısı Fransaya bu səfəri çərçivəsində bir çox şirkətlərin rəhbərləri ilə görüşlərini

qeyd etdi, Azərbaycan ilə Fransa arasındakı uğurlu əməkdaşlığın həmin şirkətlərlə layihələrin həyata keçirilməsinə zəmin yaratdığını dedi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Fransanın 15 şəhərinin qarşılaşdığını qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bu, ölkələrimiz arasında münasibətlərin səviyyəsini göstərir və regionlar arasındakı təmasların inkişaf etməsinə imkanlar açır.

Görüşdə, həmçinin Azərbaycan-Fransa əlaqələrinin Azərbaycan-Avropa İttifaqı əməkdaşlığı baxımından önəmi qeyd edildi.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi, mədəni sahələrdə münasibətlərin inkişafı, bu sahələrdə gələcək layihələrin reallaşdırılması məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı, Azərbaycanın Fransada daha geniş tanınması istiqamətində işlərin genişləndirilməsinin zəruriliyi vurğulandı.

Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibəti ətrafında müzakirələr aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Fransa Senatının sədri Jerar Larşe ilə görüşüb

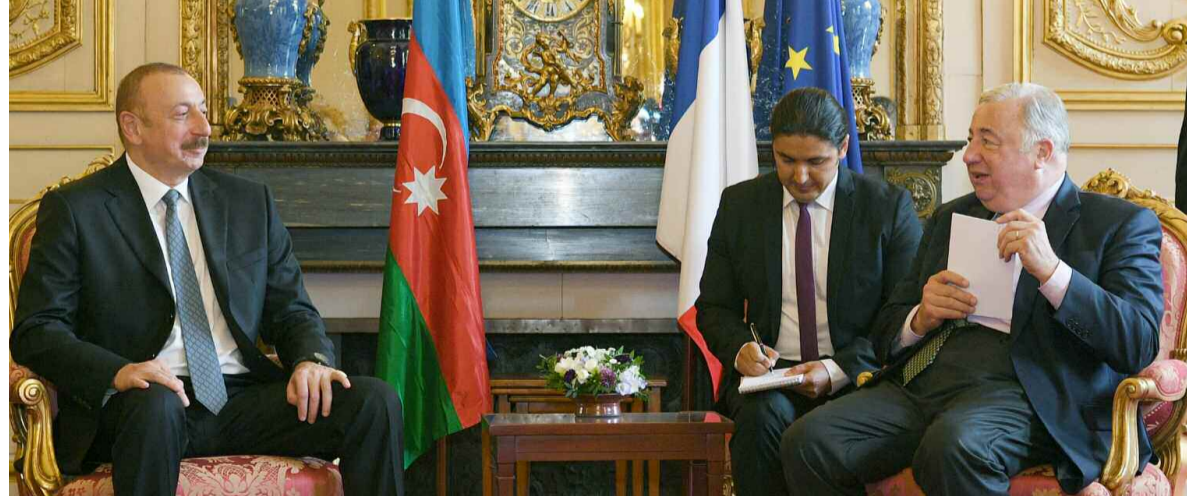
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 19-da Parisdə Fransa Senatının sədri Jerar Larşe ilə görüşüb. Senatın binasının qarşısında dövlətimizin başçısının şərafına fəxri qarovul dəstəsi düzülürdü.

Prezident İlham Əliyevi Senatın sədri Jerar Larşe qarşıladı. Dövlətimizin başçısı və Senatın sədri fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

Prezident İlham Əliyev və Senatın sədri Jerar Larşe birgə foto çəkdirdilər. Jerar Larşe Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Fransa Senatında yenidən gör-

özünə çox yaxın tərəfdaş, dost ölkə hesab edir və Azərbaycan bundan sonra da Fransa ilə mövcud olan əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlıdır.

Görüşdə vurğulandı ki, Fransa ilə Azərbaycan arasında mövcud münasibətlər, burada aparılan müzakirələr Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq Sazişə öz müsbət töhfəsini verəcək. Senatın sədri Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında hərtərəfli Sazişin yaxın zamanlarda imzalanacağına ümidvar olduğunu dedi. Vurğulandı ki, Fransa bu sənədin

məkdən məmnun olduğunu dedi. O, bu cür səfərlərin ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd etdi. Senatın sədri, həmçinin Fransa ilə Azərbaycan arasında iqtisadi, siyasi, təhsil, mədəniyyət sahələrində qarşılıqlı əməkdaşlıqdan danışdı, Bakıda Fransız Liseyinin, Azərbaycan-Fransız Universitetinin fəaliyyət göstərdiyini xüsusi qeyd etdi. Bildirdi ki, bu, ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən xəbər verir.

Prezident İlham Əliyev Fransa Senatına növbəti dəfə gəlməkdən məmnunluğunu ifadə etdi. Qeyd etdi ki, bu gün Fransa ilə bütün səviyyələrdə aparılan dialoq Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Azərbaycan Fransanı

imzalanmasında çox maraqlıdır.

Söhbət zamanı parlamentlərarası əlaqələrin çox yüksək səviyyədə olduğu qeyd edildi, bu əməkdaşlığın bundan sonra da inkişaf etdirilməsinin zəruriliyi vurğulandı. Fransa Senatında Fransa-Qafqaz Dostluq Qrupu çərçivəsində bir çox görüşlərin, qarşılıqlı səfərlərin keçirildiyi diqqətə çatdırıldı.

Görüşdə, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ məsələsi müzakirə olundu. Senatın sədri vurğuladı ki, Fransa Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinin sülh yolu ilə həll olunması istiqamətində fəaliyyətini davam etdirmək niyyətindədir.

Sonra Prezident İlham Əliyev Senatın qızıl kitabını imzaladı.

Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının 25 illik yubiley döş nişanını ilə təltif olundu

Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının 25 illik yubiley döş nişanını ilə təltif

Komitəsinin sədri Hikmət Osmanov tərəfindən Zakir Fərəcova təqdim edilib.

Tədbirdə vurğulanı ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev

üçün möhkəm hüquqi baza yaratmışdır.

Qeyd edilib ki, Ümummilli Liderin inkişaf strategiyasını uğurla həyata keçirən Prezident İlham Əliyevin həmkarlar ittifaqlarının sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı mövqeyini dəstəkləməsi və bu sahədə mühüm qərarlar qəbul etməsi qurumun həyatında xüsusi rol oynayıb.

Bu gün xalqın sosial rifahının yaxşılaşmasını özünün başlıca vəzifəsi hesab edən həmkarlar ittifaqları vətəndaş cəmiyyətinin əsas institutlarındanıdır və bu təşkilat olmadan yeni şəraitdə sosial-əmək münasibətlərinin nizamlanması qeyri-mümkündür. Həmkarlar ittifaqları iqtisadiyyatın inkişafı üçün işçilərin qanuni hüquqlarının müdafiəsinə yardım göstərir, demokratik dəyərlərin inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayır.

Son illər Sumqayıt şəhərində yeni iş yerlərinin açılması, işsizliyin aradan qaldırılması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Şəhərin sosial-iqtisadi inkişafı ilə yanaşı işçilərin hüquq və qanuni mənafələrinin müdafiəçisi olan həmkarlar təşkilatlarının fəaliyyətinin genişləndirilməsi də zərurətə çevrilir.

olunub. Bu qərarı Konfederasiyanın İcraiyyə Komitəsi Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcovun Həmkarlar İttifaqlarının fəaliyyətinə yaxından köməklik göstərməsini nəzərə alaraq verib. Döş nişanı Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin binasında baş tutan görüş zamanı Azərbaycan Dövlət İdarələri və İctimai Xidmət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika

demokratik idarəçilik prinsipi ilə fəaliyyətə başlayan Azərbaycan Həmkarlar İttifaqlarının möhkəmlənməsini və imicinin artırılmasını daim dəstəkləmişdir. 1994-cü ildə qəbul edilən "Həmkarlar ittifaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu bunu tam təsdiq edir. Bu qanun cəmiyyətdə həmkarlar ittifaqlarının nüfuz və səlahiyyətlərini artırmış, onların sosial-iqtisadi problemlərinin həlli

Daşkəsəndə 7 ölkədən 100-dək gəncin iştirakı ilə "Yaradıcılıq Emalatxanası" adlı beynəlxalq düşərgənin yekun "Qala" konserti keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı və MDB-nin Dövlətlərarası Humanitar Əməkdaşlıq Fondunun təşkilatı dəstəyi ilə Daşkəsən rayonunun Xoşbulaq kəndində yerləşən Daşkəsən Gənclərinin Təlim və İstirahət Mərkəzində 7 ölkədən (Rusiya, Moldova, Qazaxıstan, Türkmənistan, Belarus, Qırğızıstan, Azərbaycan) 100-dək gəncin iştirakı ilə "Yaradıcılıq Emalatxanası" adlı beynəlxalq düşərgənin yekun "Qala" konserti keçirilmişdir.

Mərkəzin stadionunda açıq havada keçirilən konsertdə Rayon İcra Hakimiyyətinin məsul işçiləri, Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirinin müavini İntiqam Babayev və 500 nəfərdən artıq rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Xatırladaq ki, düşərgədə Azərbaycan gəncləri ilə yanaşı, Rusiya, Belarus, Moldova, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Tacikistandan olan istedadlı və yaradıcı gənclər iştirak edir. 20 iyul tarixində Bakıya səfər edən nümayəndə heyətləri növbəti gün Daşkəsən rayonuna yola düşmüşlər. İyulun 21-dən "Yaradıcılıq emalatxanası"nda təlimlərə start verilib. Bir həftə ərzində yaradıcı gənclər "Milli musiqi alətləri", "Rəqs", "Estrada ifası", "Dekorativ-təbii sənət", "Kulinariya" və "Teatr" kimi incəsənət sahələrində təlim və ustad dərsləri keçmiş, Azərbaycan mədəniyyətinin

incəliklərini öyrənmişlər

"Qala" konsert zamanı belarus, qazax, qırğız, moldova, rus və tacik gəncləri öz ölkələrinin milli musiqi alətlərində "Sarı gəlin" musiqisinin sədalarını səsləndirmiş, Azərbaycan və rus dil-

İdman Nazirinin müavini İntiqam Babayev ilk dəfə Daşkəsən rayonunda keçirilən beynəlxalq düşərgənin təşkilində yaradılmış şəraitə görə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyevə öz dərin minnətdarlığını

lərində bəstəkar Oqtay Kazımının "Ey həyat sən nə qəribəsən" mahnısını, "Bayram" və "İgidlər" kimi milli rəqslərimizi ifa etmiş, özlərinin bəşirdikləri Azərbaycan mətbəxinin inciləri sayılan düşbərə, qutab, xəngəl kimi xörəkləri, xalçaçılıq sənətimizin sirrlərinə yiyələnərək atdıqları ilk ilmələri nümayiş etdirmiş, Azərbaycanın klassik dramaturqu M.F. Axundzadənin yaradıcılığından "Sərgüzəşti-vəzir-xani-Lənkəran" komediyasından kiçik bir səhnəcik göstərmişlər.

Konsertin sonunda Azərbaycan Respublikası Gənclər və

bildirmiş, gənclərin öyrəndikləri mahnı və musiqilər, sənət və rəqslər ilə birlikdə vətənlərinə geri dönərkən özləri ilə Azərbaycandan kiçir bir parça aparacaqlarına əminliyini vurğulamışdır.

Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının müavini Cavanşir Qocayev də çıxış edərək qonaqları salamlamış, bu cür beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin rayonumuzda keçirilməsinin mühüm əhəmiyyətini qeyd etmiş, növbəti belə konsertlərin işğal altında olan Şuşamızda, Xankəndimizdə, Qarabağımızda təşkil olunmasını arzulamışdır.

Yeni Azərbaycan Partiyası Tərtər rayon Təşkilatının yaradılmasının 25-ci ildönümünü ilə əlaqədar tədbir keçirilib

Yeni Azərbaycan Partiyası Tərtər rayon Təşkilatının yaradılmasının 25-ci ildönümünü ilə əlaqədar rayon İcra Hakimiyyətinin və Yeni Azərbaycan Partiyası Tərtər rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə tədbir keçirilib. Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Ulu öndər Heydər Əliyevin Mərkəzi Meydanda ucalan abidəsi önünə gül dəstələri düzüb, xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər.

Gənclər Mərkəzində davam edən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Sonra YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Ramiz Şabanov geniş məruzə ilə çıxış edərək Azərbaycanda dövlətçiliyin möhkəmlənməsi və demokratik prinsiplərin bərqərar olmasının, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu prosesinin uğurla, sürətlə həyata keçirilməsinin dahi rəhbər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu bildirdi. O vurğulayıb ki, Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi, iqtisadi, ictimai və mədəni həyatın bütün sahələrində gördüyü işlər artıq Azərbaycanı inkişaf yoluna çıxarıb. Rayon təşkilatının yaranma tarixindən də danışan R.Şabanov qeyd edib ki, 1993-cü il iyul ayının 25-də yaradılan YAP Tərtər Rayon Təşkilatı daim partiyanın siyasi xəttinin dönmədən həyata keçirilməsi, rayonda davamlı olaraq aparılan abadlıq, quruculuq işlərində sıralarında birləşdirdiyi 6292 nəfər partiya üzvlərinin fəallığı əsasında fəaliyyət göstərməkdədir.

Bu gün rayon təşkilatının üzvlərinin 3392 nəfərini qadınlar, 1421 nəfərini isə gənclər təşkil edir. Cari ilin ötən dövründə partiya sıralarına 219 nəfər fəal, Heydər Əliyev ideyalarına, dövlətə və dövlətçiliyə sədaqəti ilə seçilən insanlar qəbul olunmuşdur ki, onların da 94 nəfəri və ya 43 faizi gənclər, 116 nəfəri isə qadınlardır.

Tərtər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov YAP-ın yarandığı mürəkkəb tarixi-siyasi şəraitdən, keçdiyi çətin və şəərəfli mübarizə yolundan, Ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın və dövlətin qarşısında göstərdiyi böyük xidmətlərdən danışdı. O bildirdi ki, bu gün bu siyasətin Azərbaycanın Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində sürətlə inkişaf edən Azərbaycan uğurlu nailiyyətlər qazanır.

Tədbirdə digər çıxış edənlər rayon təşkilatı Qadınlar Şurasının sədri Xatirə Məmmədova, rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin sədri Emin Pənahov, rayon Statistika İdarəsi ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Ədalət Məmmədov, Heydər Əliyev Mərkəzinin işçisi Əkbərli İradə, Hacıqərvənd kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi Bəxtiyar Səmədov rayon təşkilatının 25 illik fəaliyyəti dövründə görülən işlərdən danışdı, YAP-ın sıralarında təmsil olunanların dövlətçiliyimizə, Ulu öndər Heydər Əliyev siyasətinə və bu siyasəti həyata keçirən Prezident İlham Əliyevə hər zaman sədaqətli olacaqlarını bildirdilər.

Tədbirin sonunda YAP Tərtər rayon təşkilatının bir qrup fəal üzvü Fəxri Fərman və qiymətli hədiyyələr ilə təltif edilib. Eyni zamanda, partiya sıralarına yeni daxil olanlara üzvlük vəsiqəsi verilib.

Bu il Samuxda sahələrdən bol taxıl yığılmışdır

Bu il Samux rayonunun təsərrüfatlarında 10306 ha sahədə taxıl biçini aparılmışdır. Həmin sahələrdən bu günə kimi 35163 ton məhsul yığılmışdır. Bu son 9 ildə ən yüksək göstəricidir. Yığılan məhsulun 21772 tonu buğda, 13391 tonu isə arpadır. Məhsuldarlıq orta hesabla hər hektardan 34,1 sentner olmuşdur. Taxıl biçini davam edir.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəli ötən saylarımızda

Ə L A V Ə: Həmin günün sabahı ermənilərdən on dörd nəfər atlanıb şəhərdən kənarında yerləşən Yarma adlı yere gəlir və müsəlmanların yolunu kəsir və onların gediş-gəlişinə mane olurlar. Müsəlmanlar əhvalatdan xəbərdar olan kimi bir neçə igid döyüşçü həmin yere gələrək ermənilərin üstünə hücum edirlər. Ermənilər karıxıb hərəsi bir tərəfə qaçarkən onlardan üçünü öldürüb birini isə yaraladılar. Qaçanlar Qalaya gəlib erməniləri əhvalatdan xəbərdar etdilər. Dərhal qımdatların rəhbərliyi altında bir dəstə erməni Yel dəyirmanı adlanan qayanın üstünə gəldilər. Qayanın üstünə çıxıb durbinlə çay tərəfdən gələn müsəlmanları müşahidə etməyə başladılar. Axşama bir saat qalanda gördülər ki, bir fağır qoca müsəlman kişisi odun yüklənmiş atla gedir. Kişi oruc olduğuna görə atın quyruğundan tutub yavaş-yavaş addımlayırdı. Erməni quldurları qocanı güllə ilə vurub öldürdülər. At isə qaçıb yüklü halda kişinin evinə gəlir. Kişinin külfəti vəziyyəti belə gördükdə qorxuya düşüb tanış-bilişi köməyə çağırırdı. Onlar kişini axtarsalar da, artıq gecə düşdüyündən qaranlıqda onu tapa bilmədilər. Səhəri gün gedib onun meyidini tapdılar və bu haqda divana məlumat verdilər. Sonra isə kafəne tutub dəfn etdilər. Həmin kişi Səfərəlinin oğlu Qulu dəllək idi. Mərhumun qardaşı hamıya bildirdi ki, ermənilər o biçarəni öldürəndən sonra qarnını yırtıb, başını daşla əzib, qulağını kəsib aparmışdılar. Vay olsun bu növ tayfanın əhvalına ki, Allah-təalanın məxluquna nahaq yere belə zülm edib, dünyanı rahatsız qoyub özlərini də zəlif ediblər.

ERMƏNİ TAYFASINA NƏSİ-HƏTLƏR

Əvvəla, bu tayfadan (erməni) sual edirəm ki, bu qədər mərdüməzarlıq və nahəq qanlar tökməkdə, mülklərin və malların talan və tarac edilməsində və yanıb xarabazarlığa çevrilməsində səbəb və mətləbiniz nədən ibarətdir?

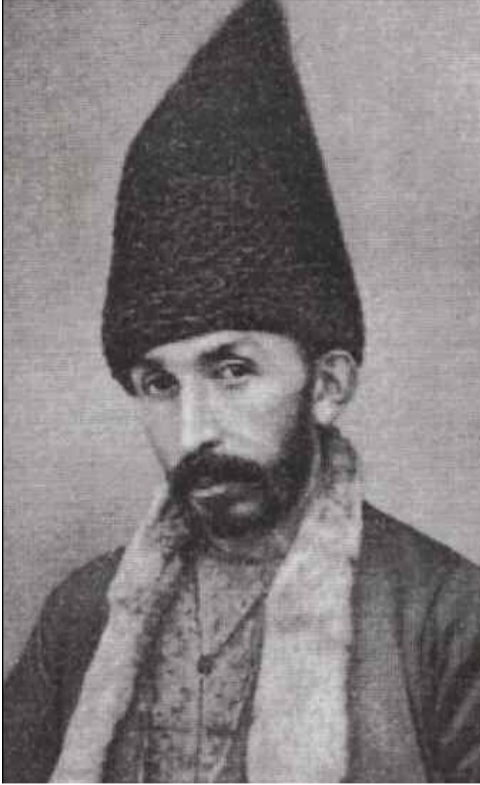
Əgər məqsədiniz padşahlıq və kral olmaqdırsa, sizin bu təbiətinizlə və insafsızlığınızla heyhat ağla sığan şey deyil. Ağıllı və kamallı insanın sizin haqqınızda düşüncəsi belədir ki, belə səfeh hərəkətlərlə sizin tayfaya nəinki padşahlıq, heç koxalıq və kəndxudalıq da yaraşmır. Bu, dəfəllərlə mötəbər dəlillərlə sübut olunmuşdur.

Birincisi budur ki, Allah-təala zalıma iqtidar və ixtiyar verməz. Əgər pişiyə qanad versəydi, quşların toxumunu yer üzündən kəsərdi. Hərgah dəvəyə və filə qanad versəydi, tamam damlar dağılardı.

İkincisi, özünü məlumdur ki, bundan əvvəl erməni tayfası çox idi. İlan kimi çölü yumşaq, içi zəhri-hələhil olduğundan, basdığıni kəsdiyindən, mürüvvətsizlikdə həddini keçdiyindən və başqa xalqlara rəhm etmədiyindən, o qədər belə insafsızlıq və zülmkarlıqlarla məşğul olduqlarından hansı millətin əlinə düşürdülərsə, əməllərinizə görə onlara layiqli cəza verirdilər.

Ə L A V Ə: Bir mötəbər ziyalı mənə danışdı ki, Almanyanın dövlət xadimi və alimi mənə dedi ki, ermənilər ki, bu

cür yol tutub, çox tezliklə dünyanın üzündən yox olub, onlardan bir əsər-ələmət qalmayacaqdır. Siz (ermənilər)

Mir Möhsün Nəvvab

Allah-təalaya dua edin ki, sizlərə rəhmli və insafılı ürək, xoş niyyət, fitnə-fəsadlardan uzaq, gözəl əməllər qismət edərək, xasiyyətinizi dəyişdirsin və pis əməllərdən çəkindsin. Bəlkə, bu zaman insanlığa layiq sifətlər əldə edəsiniz. Yoxsa siz bu vəhşi təbiət və qəddarlıqla, beş-altı şahı banklara toplamaqla, fəqir-füqəranı aldadıb zorla onlardan beş-üç şahı qopardıb cibinizi doldurmaqla, biğınızı burub başınıza papaq qoymaqla və çiyinizə yapıncı salmaqla padşah olmaq mümkün deyil. Nahaq qanlar töküüb namərdliklə qəflətən insan məxluqunu öldürüb, burun-qulağını kəsib, başına nal çalmaqla və başqa növ vəhşiliklə böyük olmaq mümkün deyildir. Belə qəddar və vəhşi adamlar nəinki böyük olmaz, əksinə, o həmişə zəlif və bütün məxluqatın ayaqaltısı olar. Siz xalqınız içərisində əkdiniz qəddarlıq toxumunun tezliklə barını görəcəksiniz. Bununla siz başqaları üçün qazdığınız quyuya, yəqin edin ki, özünüz düşəcəksiniz.

**Bir ağacın ki, meyvəsi zülm ola,
Bir gün onun gövdəsinə balta
çalacaqlar.**

T Ə M S İ L: Bir dəvəyə sahibi həmişə duz yükləyib gətirib şəhərdə satarmış. Dəvə duz yükü daşımaqdan çox zəifləyirmiş. Bir gün bir tülkü ona deyir ki, əgər yükünün yüngül olmağını istəyirsənsə, sudan gedəndə bir bəhanə ilə çayın içində yat. Gör onda necə olacaqdır.

Sabahısı gün dəvənin sahibi yenə ona duz yükləyib şəhərə tərəf yola düşdü. Çaydan keçəndə dəvə bəhanə ilə suyun içində yatdı. Duza su deydiyindən şəhərə gedənə kimi yarı oldu. Yəni, su ilə əriyib yere töküldü. Sahibi bunu görcək sabahısı gün dəvəyə keçə və yun yüklədi. Dəvə öz hiyləsindən şadlandırdı. Elə ki, gəldilər çayın kənarına, oradan keçərkən dəvə yenə suda yatdı. Keçə və yun islandıq-

dan sonra ağırlaşdı. Keçə və yunun ağırlığı on batman idisə, su deydikdən sonra iyirmi batman oldu. Dəvə yükü apara bilmədiyindən yıxıldı. Sahibi dəvəni o qədər vurdu ki, dəvə axırda öldü.

Qərək, ermənilərin belə nahaq qanlara bais olmaları, qəddarlığa və mürüvvətsizliyə yol vermələri axırda onların özlərini məhv edəcəkdir. Məgər bunların içərisində idraklı, gələcəyi gören və allahdan qorxanları yoxmudur ki, uzaqgörənlik edib bu fitnə-fəsadlara bais olan və özlərinin xeyrindən ötrü aləmi xəsarətə düşərək edənələrə öyüd-nəsihət verib onları düzgün yola qaytaralar. Bircə bunlardan sual edən yoxdur ki, ay ermənilər, vilayətdə alış-verişlə məşğul olduğunuz, zavod və karxanalar işlədiyiniz, pul və malınız əlinizdə, çoxunuz milyonçu olduğunuz halda və bir kimsənin sizə gözünün üstündə qaşın var demədiyi bir vaxtda Qafqaz vilayətinə saldıığınız bu fitnə-fəsadlar nə üçündür?

Padşah və böyükler yanında hörmətiniz olduğu, sözlünüz eşidildiği və xadimlərlə birlikdə gözəl-gözəl imarətləriniz olduğu və fəhlələr qabağınızda səf-səf durduğu halda, bu nə tüğyan idi ki, bu vilayətə saldınız? Bir para cibkəsənlərin sözü ilə özünüzü və əhli-əyallarınızı min dürlü bərabər dünya edərək əli qoynunda zar və gıryan qoyub, özünüzlə bərabər dünya əhlini də tamam narahat edib, dərdü qəm dəryasına qərq eləmişiniz.

Ayrı-ayrı şəhərlərdə və kəndlərdə ermənilərin bais olduğu fitnə-fəsadlar nəticəsində nahaq qanlar tökülmüş, hesabsız dərəcədə mallar talan və

döşəklərdə yatmaq istəməyən şəxslər indi bir köhnə paltonun içində üryan və zaru gıryan qalıb. Övrət-uşaqlar, tanınmış adamlar yuvası dağılmış, evləri və imarətləri tar-mar edilərək yandırıldığından tərki-vətən olub, külfətli və külfətsiz başqa vilayətlərə getməyə məcbur olmuş və onlardan bir çoxu səfil həyat keçirməyə məcbur olmuşdur.

Mən bilmirəm fitnə-fəsad törədib xalqı qırğına verən bu erməni quldurları o dünyada sorğu-sual zamanı adil Allaha nə cavab verəcəklər.

Bu qədər zülm, sitəmkarlıq, insafsızlıq və özbaşınalıqla bu əyalətdə bayrağınızı qaldırmaq istəyirsiniz. Lakin ona nail olmayacaqsınız. Bəli, o padşahlıq bayrağı ucalsarsa, əvvəl onun altına başı-gözü misarlanmış, burnu-qulağı kəsilmiş, başları daş və çəkiclə əzilmiş, bədənleri zülm odu ilə odlandırılmış şəxslərin övladları gəlib sizdən sorğu—sual edəcəkdir. Bunu yəqin bilin ki, bu zülmərin əvəzi çox tezliklə onu törədənərdən çıxılacaq. Allah-təala da bu zülmələri törədənələrə rəhm etməyəcəkdir. Əlbəttə, bu zümləri edən quldurlardan tezliklə bu dünyada qisas alınacaq və axirətdə də onun cəzasını çəkəcəklər.

İBRƏTAMİZ ƏHVALAT

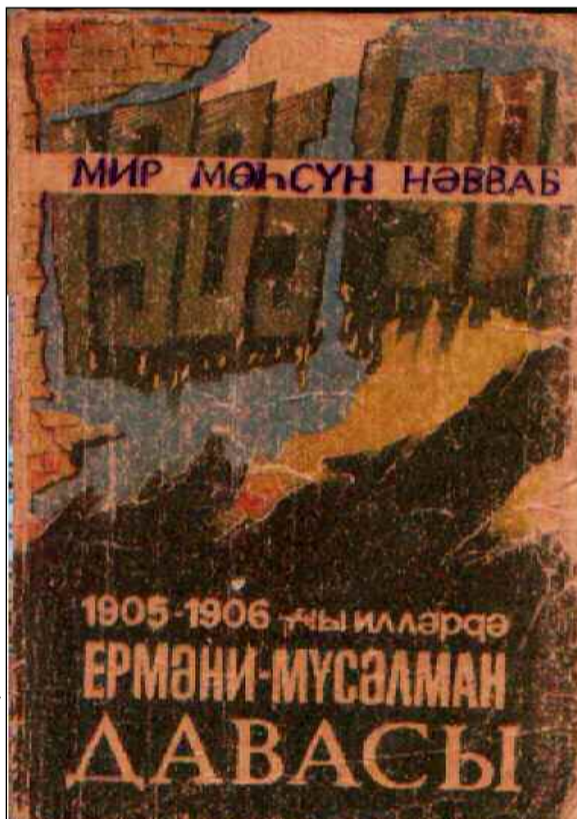
Bir gün mən (M. M. Nəvvab) bazardan keçərkən gördüm ki, xalq yığılıb nəyəsə tamaşa edirlər. Yaxınlaşıb baxanda gördüm ki, Əbdül adlı bir kişi tələ ilə üç-dörd siçan tutub, yanına da bir şüşə neft qoyub, siçanların üstünə neft tökərək bir—bir yandırır buraxırdı. Siçan od tutan kimi bərk qaçmağa başlayır və o daha da alovlanırdı. Bir az o yan-bu yana qaçdıqdan sonra yığılıb yanırı. Mən bunu görəndə əsəbiləşib o kişiye dedim ki, ay kişi, bu nə insafsız işdir ki, sən tutursan? Allahın məxluquna zülm edərək od vurub yandırarsan. Belə iş etmə ki, Allah-təalaya xoş gəlməz. Və bu zümlərin cəzasını tezliklə verər. Siçanları yandıran kişi mənə dedi ki, onlar mənim torbamı deşib zərər vurublar. Mən də gerek əvəzində bunları yandıram. Bundan sonra mən Əbdül kişidən ayrılıb evimə getdim.

Bu əhvalatdan bir neçə gün keçdikdən sonra siçanları yandıran Əbdül kişi bir şəxsə barit satdığı zaman manqaldan bir qığılcım barit torbasına düşür. Bir batmana qədər barita od düşən kimi gurultu ilə böyük partlayış olub, dükandakı bütün malların hamısını havaya sovrur. Bu partlayışdan Əbdülün özü də od tutaraq siçanlar qaça-qaça yandığı kimi, o da qaça-qaça yanıb həlak oldu. Onunla bərabər, iki nəfər də yanmışdı. Lakin onları ölümdən xilas etmək mümkün oldu. Əbdül kişinin həm özünü öldürdü, həm də dükanı ilə bütün malları yanıb məhv oldu.

Qərək, bu nəsihətamiz sözlərdən məqsəd odur ki, bəlkə, erməni tayfasının bir-iki nəfərinin qəlbinə insaf nuru yol tapa, şeytan əməllərinə qulluq edən kəslərə nəsihət verib, onları tutduqları qeyri-bəşəri əməllərdən çəkindirər. Bəlkə, bundan sonra gördükləri bu əməllərin peşmançılığını çəkməyələr.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

Başkan Barzani'den İslam alimlerine mesaj: Tarihimizde büyük rolleri var

Başkan Mesud Barzani, İslam alimlerinin, toplum içindeki rollerinin önemli olduğunu vurguladı. İslam Alimleri Birliği bugün başkent Erbil'de 6'ncı Kongre'sini düzenli-

da dindarlık ve vatanseverlik karşıtı tuhaf bir kültür ve düşünceye izin verilmemeli, toplumun aklını işgal etmesine müsaade edilmemeli" ifadelerini kullandı.

temelinde din ve inancı koruma görevi ile vatan ve millet sevgisini derinleştirmek, sizlerin görevidir.

"Ulusal duygulara kim, hangi gerekçeyle hanel getirirse getirsin, din alimleri zerre kadar hanel getirmemeli ve ihmal etmemelidir. Çünkü sizler hepimiz için ilham kaynağınız. Kürdistan halkı din alimlerinden direnişi, fedakarlığı, morali ve mücadeleyi öğrenmiştir.

"Bu yüzden Ölümsüz Barzani, Alimler Birliği'ni kurdu. Çünkü din alimlerinin, Kürtler'in dini ve milli kutsalları için halkın çelikten kılıcı olduğunu iyi biliyordu. Göreviniz kutsal bir görevdir ve Alimler Birliği üyesi olmak büyük bir şereftir.

"Bu vesileyle tüm değerli din alimlerinden, küçük ihtilafların büyük anlaşmazlıklara ve değerli hocalar arasında bölünmelere dönüşmesine engel olmalarını gerekli görüyorum.

"Sizin önceliğiniz ve başlıca derdiniz ülkenin çıkarları ve geleceği ile gençlerimizin düşünceleri olmalıdır. Bu da hakiki ve Kürdistan'ın yerli ajandasına göre olmalıdır, halkımızın meşru haklarına saygı duymayan ithal ajandalara göre değil.

"Din Alimleri Birliği'ni oluşturan sizler, dindarlık ve ulusal çıkarlar adına kurulmuştur ve sizlerin planlı, programlı olarak bu kutsal amacı koruması gerekir. "Son olarak sizlere başarılar diliyorum. Kongrenizin başarılı ve kararlı geçmesini, din, halk ve ülkemize hizmet etmesini umuyorum. Ben de bütün gücümle sizleri desteklemeye devam edeceğim. Din hocalarının hizmetinde olmaktan gurur duyuyorum."

nerinaazad.org

or. Kongreye bir mesaj gönderen Başkan Barzani, "Din alimlerinin, milletimizin kurtuluş tarihinin farklı dönemlerinde hakikati, teolojiyi, vatanseverliği ve birlikte yaşamı korumada etkili rolü olmuştur. Tarihimizdeki bu öncü rollerini her zaman hatırlamak gerekir" ifadelerini kullandı.

Din alimlerinin günümüz toplumunun yaşamında da önemli ve sonuç alıcı rolleri olduğuna dikkat çeken Başkan, şöyle devam etti: "Özellikle terör ve radikalizm salgını, birlikte yaşam temellerini dinamitleme ve Irak ile bölgede çıkan ayrımcılık; birlikte yaşam, hoşgörü ve barış mesajı önünde büyük bir tehdit iken, rolünüz çok önemlidir."

Başkan Barzani mesajının devamında, "Yaşanan bu kargaşa-

Milli ve Dini vurgu

"Milletimizin özgürlük ve kurtuluş yolundaki en büyük devrimleri halkımızın büyük din adamlarının eliyle olmuştur" diyen Başkan Barzani, "Din hocalarının devrimlerde silah taşınması hepimiz için, toprağı ve milleti savunmanın sadece milli değil, aynı zamanda dini bir görev olduğunu anlamada önemli bir dersti" sözlerini dile getirdi.

Başkan Barzani'nin mesajının devamı şöyle: "Terör fikrinin kurulması ve terörle ideolojik mücadele, birinci derecede siz sayın alimlerindir. Toplumun bütün katmanlarının gözü, bu konuda din hocalarının da rolündedir. Şimdiye kadar bu konuda yaptıklarınız da takdire şayandır.

"Bununla birlikte bilim ve eğitim

Sadr hükümet kurmaya niyetli... İlk sırada Kürtler var!

Mukteda es Sadr liderliğindeki Sairun (Devrimciler) Koalisyonu, hükümeti kurmaya kararlı olduklarını açıkladı. Irak'ta 12 Mayıs'ta gerçekleşen parlamento seçimlerinin galibi olan Sairun Koalisyonu liderlerinden Muhammed Reşk, basın mensuplarına yaptığı açıklama-

mada, "Parlamento seçimlerinde en çok sandalyeyi kazanmış bir siyasi yapı olarak hükümeti kurmak doğal olarak bizim hakkımız ve bu hakkımızdan asla taviz vermeyeceğiz" dedi. Hükümet kurma girişimleri kapsamında yürütülen müzakerelerde başarısızlık olmadığını söyleyen Reşk, Nuri Maliki'nin liderliğini yaptığı Kanun Devleti Koalisyonu ile ciddi sorunları olduğunu kaydederek, müzakerelerinin Kürtler ve Sünniler'le devam ettiğini belirtti. Kısa bir süre önce Sadr Hareketi ve Sairun Koalisyonu lideri Mukteda es-Sadr ile Irak Başbakanı ve Nasr Hareketi lideri Haydar Abadi, koalisyon kurma konusunda anlaşmıştı bildirilmişti.

Irak medyasında yer alan habere göre, Sadr ve Abadi, Necef'te biraraya gelmiş, görüşme sonrası iki liderin anlaşmaya vardığı ifade edilmişti.

Seçim Sonuçları

12 Mayıs'ta yapılan genel seçimlerde Sadr öncülüğündeki Sairun Koalisyonu 54 sandalye elde ederek birinci olmuştu. Sadr'ı Amiri liderliğindeki Fetih Koalisyonu 47, Abadi'nin Zafer Koalisyonu ise 39 sandalye ile takip etmişti.

KDP ise 27 sandalyeyle parti olarak Kürdistan'da 1'inci, Irak genelinde 4'üncü olmuştu. Vataniyye Koalisyonu 21, Ulusal Hikmet Koalisyonu 20, Irak Karar Listesi ise 14 sandalye elde etmişti.

Nerina Azad

Flaş iddia: ABD'nin İran'a saldıracağı tarih belli oldu!

ABD ile İran arasında savaş başlaması ihtimalinin güçlendiği ve önümüzdeki ay ABD'nin İran'a saldıracağı iddia edildi.

Avustralya merkezli ABC televizyonunun ülkenin güvenlik kaynaklarına dayandırdığı haberine göre, ABD Başkanı Donald Trump, İran'daki atom enerji merkezlerini vurmak için yaptığı hazırlıkları tamamladı.

ABD Ordusu'nun önümüzdeki ay İran'daki atom noktalarını vuracağı iddia edilen haberde, saldırı için Avustralya'nın kuzeyinde bulunan ABD-Avustralya ortak askeri üssü Pine Gap'i kullanılacağı belirtildi.

Avustralya Başbakanı Malcolm Turnbull ise, ABD'nin Avustralya topraklarından İran'a saldıracağına dair haberlerin sadece süslendiğini söyledi.

ABD Başkanı Donald Trump geçtiğimiz günlerde İran ile nükleer anlaşma konusunda yaptığı açıklamada, "Bir önceki yönetim tarafından yapılan ve bir felaket olan

anlaşmanın aksine, ABD gerçek bir anlaşma yapmaya hazır. Neler olacağını göreceğiz" şeklinde konuşmuştu.

Trump, geçtiğimiz Mayıs ayında, İran ile P5 1 ülkeleri arasında 2015 yılında imzalanan nükleer anlaşmadan çekildiğini açıklamıştı.

Nerina Azad

Demirtaş'tan Bərzanini təhqir edənə Sərt reaksiya...

(HDP) içərisindəki bəzi siyasətçilərin Kürdüstan Bölgəsi və Kürdüstan Bölgəsi Başçısı Məsud Bərzaninin hədəf alan sözləri, HDP içərisindəki kürdlərdən narahat edəcək səviyyəyə gəldi. HDP içərisində bəzi siyasətçilərin Kürdüstan Bölgəsinə və Məsud Bərzaninin istiqamətli mənfi ifadələri partiya içində çətinliyə səbəb olduğu öyrənilədi. Son dövrlərdə Xalqların Demokratik Partiyası (HDP) içərisindəki bəzi siyasətçilərin Kürdüstan Bölgəsi və Kürdüstan Bölgəsi Başçısı Məsud Bərzaninin hədəf alan sözləri, HDP içərisindəki kürdlərdən narahat edəcək səviyyəyə gəldi. HDP içərisindəki mənbələrdən əldə etdiyi məlumatlara görə, HDP həmsədri Selahattin Demirtaş, bir yığıncaqda HDP Diyarbakır Millət vəkili Nursel Aydoğan'ın Kürdüstan Bölgəsi üçün sərf etdiyi sözlərə sərt reaksiya göstərdi. Aydoğan'ın bir televiziya proqramında, Türkiyənin Rojava Kürdüstanın üzərindəki siyasətini qiymətləndirərək "Gücünüz çatırsa Cənubi Kürdüstan'daki meydana gəlməyə müdaxilə edin" sözləri, Demirtaş tərəfindən sərt bir dillə tənqid olundu. Demirtaşın yığıncaqda Nursel Aydoğan üçün "Ağzından çıxanı

qulağın eşitsin. Güney də bizim, Rojava da bizim "dediyi öyrənilədi. Bərzaninin təhqir edən HDP'li üzr istədi İki il əvvəl prezident Məsud Bərzaninin Diyarbakıra gəlişi ilə əlaqədar olaraq, HDP "İstanbul mil-

lət vəkili Sezai Temelli, twitter hesabından, Kuba lideri Fidel Kastronun "Əgər düşmənin səni tərifləyirsə, mütləq sende bir puştluk vardır "sözlərini bölüşmüşdü. Twestte Türkiyə prezidenti Ərdəğan, prezident Bərzanini, Şivan Perwer ilə İbrahim Tatlısesin olduğu bir fotosəkil kadri də iştirak edir. Temelli'nin hakaretlərinə ictimai mediada reaksiya göstərən kürdlər, etiraz mailləri göndərmişdi. Reaksiyalar üzərinə twitter hesabından

üzr diləyən Temelli, bunları yazdı: "İki il əvvəlki bir twitim mənə də təmsil etdiyim dəyərlərə də, partiyamıza də yaraşmayan və məqsədini aşan bir üslub ehtiva edirdi. Düzəldir və Üzdüklərimi açıqca üzr

diləyirəm. "HDP'li vəkildən Bərzaninin dəstək Kürdüstan Bölgəsində" başçılıq müddətinin uzadılması "mövzusunda müxtəlif mətbuat orqanlarına müsahibə verən bəzi HDP millət vəkilləri, Bərzaninin başçılıq müddətinin uzadılması tərəfdarı olduqlarını deklərə etmişdi. Haqqında danışılan millət vəkilləri arasında Dengir Mir Mehmet Fırat, Səhər Akçınarbayar, Adəm Özcaner, Mahmud cəladət Gaydalı və İmam Taşçier də var.

Başkan Barzani'den Ahmede Xane vurgusu

Başbakan Barzani, "Kürdistanlı din adamları ve büyük liderlerimiz, dini bir temel olarak insanlık boyutuyla da almıştır. Meleyi Ceziri, Ahmedî Xani, Nali onlardan bazılarıdır" ifadelerini kullandı. Başbakan Neçirvan

Barzani Erbil'de düzenlenen Kürdistan Din Alimleri Birliği Kongresi'nde bir konuşma yaptı. Barzani, Kürdistan Bölgesi'ndeki birlikte yaşama ve kardeşliğin tesisinde din adamlarının önemli rol üstlendiğini ifade ederek, "Kürdistan Bölgesi'nde farklı bileşenlerin birlikte barış içinde yaşadığı bir ortam mevcut" dedi. Başbakan Barzani, Kürdistan Alimler Birliği'nin IŞİD örgütünün Ezidilere karşı yaptığı katliamla ilgili verdiği fetvayla önemli bir rol oynadığını belirtti. Barzani, Kürdistan'daki camilerin kürsülerinin terör ve radikalizme karşı mücadelede önemli rol üstlendiğini kaydetti.

Bölgedeki ülkelerin geleceği açısından birlikte yaşama isteğinin en önemli fatrörlerden biri olduğunun altını çizen Barzani, bölgede devam eden savaşlara rağmen, insanların Kürdistan Bölgesi'de barış ve istikrar içinde birlikte yaşama devam ettiğine dikkat çekti.

Barzani, Kürdistan Bölgesi Hükümeti'nin, bu topraklarda birlikte yaşama ve kardeşliğin devam etmesini amaçladığını söyledi. Başbakan Barzani "Amaçları doğrultusunda dini kullananlar, şimdi kutsal İslam adına terör saçıyorlar" diye konuştu. Başbakan Barzani: "Dünkü saldırıda valilikte çalışan Hristiyan bir personel hayatını kaybetti. Hayatını kaybeden vatandaşımızın ailesine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyorum. IŞİD, 2014'ten bu yana çok sayıda din adamını şehit etmiştir. Tüm dinlere mensup insanları şehit etti. Kutsal mekânları tahrip etti. Din Alimleri Birliği Kürdistan'da her zaman birlikte yaşam kültürünü güçlendirmek için Kürdistan hükümeti ve milletine destek vermiştir. Onların duruşu memnuniyet verici. Kürdistan'daki camilerin kürsüleri terör ve radikalizme karşı mücadelede önemli rol oynadı dedi

Nerina Azad

TEV-DEM: Operasyona hazırız!

TEV-DEM Yürütme Konseyi Üyesi Aldar Xelil, Suriye'nin İdlib kentine düzenlenecek bir kurtarma operasyonuna katılmaya hazır olduklarını söyledi.

Rus basınına konuşan Aldar Xelil, "Güçlerimiz, Suriye'nin kuzeyindeki İdlib'e yapılacak bir kurtarma operasyonuna katılmaya hazır" dedi.

Xelil, "Bir anlaşma sağlanması halinde, İdlib'i teröristlerden kurtarma operasyonunda önemli bir rol üstlenebiliriz" ifadelerini kullandı. İdlib'de Kürtler'in de olduğunu belirten Xelil, şöyle devam etti: "İdlib Türkiye'nin desteklediği terörist gruplar tarafından işgal edilmiştir. O bölgede Kürtler de yaşıyor. Bu kenti kurtarmak biz Suriye vatandaşlarının görevidir." Suriye Hükümeti'yle anlaşmalarına dair iddiaları yalanlayan Xelil, "Sözkonusu haberler gerçeği yansıtmıyor" dedi. Rejim yanlısı El-Watan gazetesi, hükümet temsilcilerinin Haseke ve Kamışlo'da YPG ve DSG yetkilileriyle bir araya geldiğini ve Rimelan petrolerinin rejime teslim edilmesi konusunda anlaşmaya varıldığını yazmıştı. Gazete, yapılan anlaşma gereği YPG'nin Haseke'nin doğusundaki Neşwe Mahallesi'ni rejime teslim ettiğini de ileri sürmüştü. Suriye'nin kuzeybatısında, Türkiye'nin de desteklediği silahlı muhalifler ve rejim karşıtı silahlı grupların kontrolündeki İdlib, 4-5 Mayıs 2017'deki Astana toplantısında "gerginliği azaltma bölgesi" ilan edilmişti.

Basnews

Kadir Amaç yazdı: Zerdüş, Kürdistan ülkesine böyle buyurdu!

Evet, bayım! Zerdüş'ün, İsa ve Muhammed Peygamber'den ayıran en büyük özelliği filozof yanının ağır olması, önerdiği ideal devlet ve ideal demokrasi modelidir.

Ahura Mazda, Zerdüş'e Kral Cemşid'le arasında geçen bir diyalogdan bahsetti. Ahura Mazda, Kral Cemşid'e; dininin tebliğcisi ve misyoneri olmasını ister.

Kral Cemşid, Ahura Mazda'ya, "hayır, ben senin dininin tebliğcisi ve misyoneri olmak için doğmadım ve eğitilmedim" der.

Ahura Mazda, "o halde tahlılın çoğalması, dünyanın güzelleşmesi, zenginleşmesi, büyümesi, huzurun sağlanması için, dünyayı yönetmeye ve dünyayı gözetlemeye razı ol" der.

Kral Cemşid, "Evet, bu teklifini kabul ediyorum. Dünyayı zenginleştirireceğim, gözetleyeceğim, huzuru, adaleti ve demokrasiyi sağlayacağım. Öyle ki ben kral oldukça ne soğuk ne sıcak rüzgar olacak, ne hastalık ne de ölüm" der.

İşte Zerdüş'ün, bu peygamber ve filozof yönünün Nietzsche'yi büyülediğini ve "Böyle buyurdu Zerdüş" eserini yazmasına ve Nietzsche'nin mükemmel bir filozof olmasına vesile olduğunu, Zerdüş'ün "Zend Avesta"sını okuduğumda anladım!

Evet, rasyonel düşünmeyen toplumlar hak ile batıl arasında cereyan eden olaylara şahitlik yapamazlar. Ancak, akıl ve aşk ehli olan toplumlar, zalim ile mazlum, yöneten ile yönetilen, hak ile batıl arasındaki farkı, geometrik ve aritmetik bir hespla ortaya koyabilir.

Bu anlamda devletlerin ruhu siyasi egemenlik, milletlerin ruhu ise ana dilleridir. Egemenlik tek bir insan da olduğu zaman; o devletin, o organizasyonun veya o partinin adı tiranlık, oligarşi monarşi ve aristokrasi adını alır.

Eğer bir devlet, bir parti, bir organizasyon halktan oluşuyorsa; halkın düşünceleri ve bilimin önerileri yönetimde başat rol oynuyorsa, buna rasyonel ve demokratik egemenlik diyebiliriz.

Ortaçağ Hristiyan Avrupa toplumlarının siyasi ve dini egemenleri lordlar, kontlar, dükler, tahipler, prens ve krallar idi. Müslüman toplumların siyasi ve dini egemenleri ise halife, sultan, padişah, aşiret ağaları, toprak ağaları, dini şeyhler, petrol şeyhleri, İslam uleması, beyler, paşalardı.

Evet, milletlerin ruhunun anadilleri olduğunu söylemiştik. Örnek; 2018'in hemen başlarında, 6 milyon nüfusu

olan Gürcistan üç ülkeye bölündü. Abhazya ve Güney Osetya bağımsızlıklarını ilan etti. Buna göre, Abhazya'nın nüfüsü: 525 bin, Güney Osetya'nın nüfüsü 99 bin iken; Kürtlerin nüfüsü 50 milyon ve Kürtler hala

psikolojisi bir tiyatroyu andırıyor!

Evet, dinler ve ideolojiler çağının çok gerilerde kaldığını düşünüyorum. Sosyalizm ideolojisi Rusya, Balkanlar ve Latin Amerika'da yaşamı adeta felç etti. Siyasal İslam

kendi öz toprakları üzerinde ruhsuz, dilsiz ve köle!

Evet; tüm meselelerde, geometrik ve aritmetik bir yöntem takip ettiğimiz gibi, devlet meselesinde de geometrik ve aritmetik çözümler yapıyoruz. Bunun yanında bilimsel okumalarımız, gözlemlerimiz ve çözümlerimiz sonucunda, devlet olgusu hem bir hakikat ve hem de bir realite olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dolayısıyla benim rasyonel ve demokratik egemenlik epistemolojim ne sadece Farabi'nin "İdeal Devlet" projesi, ne Jean Bodin'in "Doğal Devlet teorisi", ne Niccolo Machiaveli'nin "Laik Devlet Kuramı", ne Carl Schmitt'in "Dost Ve Düşman" diyalektizmi, ne Rousseau'nun "Demokratik Devlet" doktrini, ne Hobbes'in "Sözleşmeli Devlet" modeli ve ne de Locke'nin "Anglo-Sakson Devlet" modeline benzememektedir.

Bu konuda sistematik düşüncelerimizi merak edenler için, Kürdistan tarihinde ilk olarak vatan, milliyet, devlet ve siyasi egemenlik kavramlarına bilimsel çözümler yapan, "Kürtler, Yeryüzünün Yalınayaklıları" başlıklı kitabımıza müracaat edebilirler.

İkinci Fasıl

Arap biriyle her karşılaştığımda "Hel ente muslim?" diye soruyor(!)

Türk biriyle her karşılaştığımda "Türk müsünüz?" diye soruyor(!)

Bugün de aynı şey tekrar başıma geldi!

Evet, Türk olana ; "Türk olsam ne olur?" dedim.

Arap olana da "Müslüman olsam ne değişir?" dedim.

Hakikat şu ki, Türk'ün milliyet psikolojisi bir felaketi, Arab'ın İslam

düşüncesinin ise İran, Sudan ve IŞİD pratiğinde insanlık ailesine nasıl bir cehennem yaşattığını, tek bir modern insanın sorununa çözüm üretmediğine tüm dünya şahit oldu. İkincisi; modern insanın ve modern toplumların dinlere ve ideolojilere karşı dönüş yapmasını ancak mucize olarak değerlendiriyorum.

Bu teorimizi şöyle bir deneyle somutlaştırabiliriz: Yaşadığımız şehrin en işlek ve en kalabalık noktasında bir stand açalım. Açtığımız bu standın üzerine bir Kur'an-ı Kerim, bir İncil, bir Tevrat, bir Das Kapital kitabını ve bir son model "Iphone 10" marka cep telefonunu yerleştirelim. Daha sonra, yüksek sesle yürüyen insan kalabalıklarına şöyle seslenelim: "Sevgili insanlar, hiç bir ücret ödmeden şu gördüğünüz standın üzerinde serili duran, kitap ve cep telefonundan hangi birisini almayı tercih edersiniz?" Standın önünde toplanan binlerce insanın Kur'an-ı Kerim, İncil, Tevrat, Das Kapital kitabını değil; son model olan Iphone 10 marka cep telefonunu almak için birbirleriyle boğuştuklarına tanık olursunuz!

Evet, Müslüman toplumlar sadece tiyatro olmayı beceriyor! İşte bakınız, İslam Peygamberi Muhammed'in evinin kolonları ve kireçleri hurma ağacının dallarından ve evinin üst çatısı hurma yapraklarıyla örtüldü! Hurmayla iftarını açıyor ve para biriktirmiyordu! Bugün ise Muhammed'i ağızlarına pelensek edenler, onun adıyla birbirlerini acımasızca sömürenler, Kürtlere kurşun sıkırlar, altın kaplamalı saraylarda ve lüks yatlarda iftar açıyor ve kasa kasa dolarlar biriktiriyor!

aryenhaber79.xyz

HDP'li vekilden 'Kürdistan Tarihi' önergesi

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Van milletvekili Murat Sarısaç, Avesta Yayınları'ndan çıkan "Kürdistan Tarihi" kitabının mahkeme tarafından yasaklanmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığı'na sordu.

Soru önergesinde, şu ifadelere yer verildi: "Anayasa'nın 28. Maddesinde basının özgür olduğu ve sansür edilemeyeceği yönündeki vurgusu ile Basın Kanunu'nun 3. Maddesindeki 'Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir' şeklindeki açık ifadesi AKP iktidarlarının kitaplarla

kavgasının siyasi olduğunu göstermektedir.

Oysa Türkiye siyasi tarihinde sık sık basılı dokümanların dönem dönem tartışmalara konu olmasına, yayınevlerinin dava tehditleriyle karşı karşıya kalmasına rağmen baskı, tehdit ve sansür uygulamalarının anlamsız olduğu zamanla anlaşılmalıdır. Dolayısıyla 2001 yılında Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından toplatılan 'Kürdistan Tarihi' adlı eserin 17 yıl aradan sonra yeniden yasaklanması, Türkiye'nin nereden nereye geldiğini göstermesi açısından ibretlik bir olaydır."

Ne Olmuştu?

Kürt Araştırmaları Merkezi tarafından hazırlanan ve Avesta Yayınları'ndan çıkan "Kürdistan Tarihi" kitabı, 18 yıl sonra yeniden yasaklandı.

"Kürdistan Tarihi" adlı kitabın ilk baskısı 2000'de İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) tarafından toplatılmış, yapılan yargılamada yayınevine para ve hapis cezası verilmişti. Kitap, 18 yılın ardından Ayrıcalık Sulh Ceza Hâkimliği tarafından yasaklandı. Öte yandan, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Avesta'nın 10 kitabı hakkında daha bilgi istedi.

Nerina Azad

Bereya Yekgirtî a Kurdî: Metirsî li ser Rojhilatê Kurdistanê hene

Bereya Yekgirtî ya Kurdî li Rojhilatê Kurdistanê ragihand, ku pîlanên gellekî metirsîdar, ji bo sepandina tevliheviyê û şer û wêraniyê û kêmkirina dengê xelkê

tên kirin û hin alî dixwazin piraniya ziyanan gelê Kurd bide. Encûmena Navendî ya Bereya Yekgirtî a Kurdî li Rojhilatê Kurdistanê, di daxuyaniyekê de eşkere kir, ku di heyama du mehên derbasbûyî de, di bin fişara dezgehên emnî de, wan çar caran cihê civînên xwe guherandine heya ku karî di dawiyê de bicivin.

Di daxuyaniyê de, Bereya Yekgirtî a Kurdî hişyarî daye xelkê Rojhilatê Kurdistanê, ku hin kes dixwazin di dema çêbûna her guhertinekê de, piraniya tevahiya ziyanan, di stiwê gelê Kurd û Kurdistanê de be.

Bereya Yekgirtî a Kurdî tekez kir, ku pêwîst e xelk bi hişyarî û hevgerî rastî rewşê bîn, daku ew guhertinên dahatî derfet bin neku gef bin. **kurdistan24.net**

Serokê berê yê Catalonia: Ez dev ji mafê serxwebûnê bernadim

Serokê berê yê Catalonia Carles Puigdemont ragihand, ku ewê serdana hemû welatên cihanê bike, daku piştewaniyê ji serxwebûna Catalonia re bidest bîne. Par piştî ku Herêma Catalonia referanduma serxwebûnê encam da, welatê

Ispania ew referendum red kir û bi awayekî rasterê desthilata xwe li ser wê herêmê sepand û biryara girtina Carles Puigdemont da. Carles Puigdemont di Mijdara 2017an de, bi neçarî berê xwe da welatê Belçîka û piştî demekê, gava ji Finlenda

bi rêya Almanya vedigeriya Belçîka, ji aliyê polîsên Almanî ve hat girtin. Destpêka vê mehê, dadgeheke Almanî biryar da, ku çêdibe ew Puigdemont radestî Ispania bikin, bi tomata ku wî pereyên giştî bihedir daye, neku ji bo tomata şikandina biryarên Hikûmeta Ispanî.

Piştî vê yekê dadgehê biryara azadkirina wî da û ew jî vegeriya welatê Belçîka, di kongirekî rojnamevanî de, li gel serokê niha yê Catalonia (Kim Tura) serokê berê yê Catalonia Carles Puigdemont got: Ev ne rawestgeha min ya dawî ye û ev jî ne dawiya geştê min e. Ezê serdana hemû welatan bikim, daku piştewaniyê ji serxwebûna Catalonia re di cihanê de peyda bikim. **BasNews**

Trump hewla avakirina "NATOyê Erebî" dide

Serokê Amerîka Donald Trump hewl dide NATOyê Erebî li Rojhilata Navîn li dijî Îranê dirust bike.

Ajansa "Reuters" li ser zarê çend jêderên ji Koşka Spî ya Amerîkî belav kir, berpîrsên Amerîka û çend welatên Erebî di hewla avakirina bereyê hevbeş ya ewlehî – siyasî didin, bo rêgiriya li hejmûna Îranê li navçê bike.

Çar jêderan ji wê ajansê re gotiye, Koşka Spî dixwaze hevkarîyê bi welatên Kendava Erebî, Misr û Urdî re derbarê berevaniya mûşekî û rahênkirina leşkerî û rûbirûbûna terorê xurt bike.

Diyar kir jî, berpîrsên Koşka Spî wek heman hevpeymanîya "NATO" yê çapeke Erebî bi hevpeymanên wê yê Sune re dirust bike.

Aşkere kir jî, Serokê Trump dixwaze wê hevpeymanîyê ya navê bi awayekî demkî kiriye "Hevpey-

maniya Rojhilata Navîn a Stratejîk" di lûtkeya ku biryar e 12 û 13 Cotmeha bê li Washingtonê birêve biçê de gotûbêj bike. Wan jêderan amaje bi yekê kirin, berpîrsên Siûdiyê sala bûrî û berî serdana Trump ji Siûdiyê re bîrokeya avakirina hevpeymanîyê

ewlehiyê pêşkêşî Amerîka kiribûn, lê ew bîroke di cihê xwe de mabû. Washington, Riyaz û Ebû Dehbî Îranê tometbar dikin, ku aramiya têk didin û aloziyan li hin welatên Erebî dirust kirin, ji bilî gefa Îranê ya zêde li ser Îsraîlê. **kurdistan24.net**

Efrîn... Erebên Xûtaya Rojhilat red dikin ji malên Kurdan derkevin

Koçberên Xûtaya Rojhilatku li Efrînê hatine bicihkirin tevî rêkeftinê jî red dikin ji malên kurdan derkevin û xwepêşandanek pêkanîn.

Rêxistina Mafên Mirovan berî 3 rojan ragihandibû ku Encûmena Sivîl a Mabeta û koçberên Xûtaya Rojhilat li hev kirine ku ew erebên Xûtayê di heyama 3 roja de ji 56 malên Kurdan ku dagirkirine derkevin û welatîyên Kurd ku xwediyan wan xaniyan in vegevin malên xwe.

Lêbelê hat diyarkirin tevî ku ji herdu aliyan komîteyek hatibû avakirin jî wan koçberên Xûtayê red kirine ku ji malên Kurdan derkevin û xwepêşandanek pêkanîn.

Di wê xwepêşandanê de erebên Xûtaya Rojhilat daxwaza rûxandina rejîma Sûriyê kirin û xwestin ku li navçeyên xwe yê berê vegevin. Herwiha li gor nûçeyê K24ê koçberên Xûtayê gef li komîtê xwarine û piştî wê çekdaên Cebhe el Şamiyê endamê encûmena Mabeta yê bi navê Arif Mihemd Elî û kurê wî Ciwan, girtin û eşkence kirin û piştî demekê ew her du jî berdan.

Bajarê Efrînê yê Rojavayê Kurdistanê 18ê Adarê ji

aliyê çekdarên ser bi artêşa Tirkîyê ve hatibû dagirkirin û piştî dagirkirina Efrînê bi hezaran Kurd ji neçarî ji

malên xwe bûbûn û çekdarên ser bi Tirkîyê ve jî erebên Xûtaya Rojhilat li malên Kurdan bicih kiribûn ku heta niha jî dagirkirina malên Kurdan berdewam dike. Piraniya xelkê navçeyê Mabeta Kurdên Elewî ne û ji ber wê yekê gelek bînpêkirin ji aliyê çekdaran ve li dijî wan tên kirin û navçeyê Mabeta 15 kilometre dûrî navenda Efrînê ye. **BasNews**

Mesrûr Barzanî li Emerîka ye û ligel rayedarên Emerîkî hevdiîtin pêk anîn

Şewirmendê Encûmena Asayîşa Herêma Kurdistanê tekeziyê li ser pêkanîna hikûmeta Iraqê li ser binemaya yekrêzî, hevsengî û hevbeşiya rasteqîne dike.

Şewirmendê Encûmena Asayîşa Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî li Koşka Spî ya Amerîka ligel Cîgira Şewirmendê Encûmena Asayîşa Niştimanî Mira Ricardel bo guftûgokirina hejmarek pirsan civiya.

Mesrûr Barzanî û Mira Ricardel tekezî li ser temakirina şerê li dijî DAIŞê û berdewamiya hevbeşiya ligel hêzên Kurdî û Hevpeymanîya Navdewletî ya bi serokatiya Amerîka kirin.

Derbarê pêkanîna hikûmeta Iraqê de, Mesrûr Barzanî diyar kir, çavê Herêma Kurdistanê li beşdarîkirina di hikûmetekê de ye, ku binemaya yekrêzî, hevsengî û şeraketa rasteqînê tê de parastî be, ev jî wek daxwazeke gelê Kurdistanê ye û bi piştbestin bi destûrê ye. Herwiha Mesrûr Barzanî û Mira Ricardel behsa piştewaniya berdewam a Herêma Kurdistanê bo koçberan bi giştî û Xiristiyanan û Êzidiyan bi taybetî kirin, ku ji ber ne aramiya rewşa navçeyên wan berên xwe dane Herêma Kurdistanê. **avestakurd.net**

PSK: Piştgiriya Zarok TV Dikin

Partiya Sosyalîst a Kurdistanê (PSK) liser sizadan a ZarokTV, daxuyaniyek piştgiriya ji bo ZarokTV belav kir. Kopyeyek jê gihişt K24. Ev naveroka daxuyaniya PSK ye. Desteyê Bilind ya Radyo û Televîzyona Tirkîyê (RTUK) ceza da Zarok TV. RTUK belav kirina kilamên Kurdî, ku têda bêjeya "Kurdistan" heye, wekî sedem nişan da û got, ku "Kurdistan ji aliyê Cumhuriyeta Tirkîyê nehatiye qebul kirin" û ev yêka jî xizmet e bona "rêxistinê terorê". Biryara hanê ya RTUK xizmeta asîmîle kirina zarokên Kurd dike û her usa gef e li ser radyo û televîzyonên dinê û gaweke ber bi qedexeyê kirina bêjeya Kurdistanê hatiye avêtinê.

Biryara hanê ya RTUK, ku girêdayiya Wezareta Çand û Geştûguzar e, nişan dide dewleta Tirk derheqê pîrsa Kurd da vedigere siyaseta berê û amaje bi vê yekê dike, ku Tirkîyeyê nu di bin rêvaberîya "İttifaka Cumhur" da wê çawa be.

Em biryara RTUK ya derheqê Zarok TV bi tundî mahkûm dikin û daxwaz ji aliyên hestiyar, ji hêzên aşitîxwaz, azadîxwaz û demokratîk dikin, ku biryara hanê ya dij-demokratîk û dij Kurdistanê dengê xwe bilind bikin. Partiya Sosyalîst a Kurdistanê piştgiriya zarok TV û radyo û televîzyonên dinê, ku rû be rûyê kiryarên hanê ya RTUK ne. **kurdistan24.net**

MSD û hikûmeta Sûriyê li ser çend xalan lihev kirine

Maclîsa Sûriyeya Demokratîk (MSD) derbarê çûna şanda wê bo Şamê û hevdiîtinên wê bi berpîrsên hikûmeta Sûriyê de daxuyaniyek belav kir û da zanî, li ser çend xalan rêkeftinê çê bûye. Di daxuyaniya MSDê de hatiye, şanda MSDê li ser vexwandina hikûmeta Sûriyê çûye Şamê û armanca çûna şandê ew e, ligel hikûmeta Sûriyê hemû pîrsgirêkan di hemû waran de çareser bike. Diyar kir jî, berî demekê li bajarê Tebqayê hin civîn pêk hatibûn û tê de karûbarên xizmetguzariyê hatin gotûbêj kirin.

Aşkere kir jî, di civînan de hin biryar hatin standin, wek avakirina komîteyan li ser hemû astan bo pêşvebirina danûstandinan, danîna sînorekê ji tundî û şer re û nexşerêyekê ji bo Sûriyeyê demokratîk nenavendî.

Di 26ê mehê de şandeke MSDê bi serpirştîya Hevseroka Desteya Cîbicîkar ya MSDê Îlham Ehmed ji bo pêkanîna danûstandinan bi rejîma Sûriyê re û gotûbêj kirina rewşa Bakurê Sûriyê serdana Şamê paytexta Sûriyê kir. **kurdistan24.net**

Ji Quştepe heta Enfalê û tevkujiyên bêrawestan!

Pêşkêşî du hevalên min: Kovan û Maaf Barzanî

Di menê Yekemîn
Tîrmeh li Kurdistanê bi piraniya rojên xwe yên germ re dem û saetên reş an jî baştîre bêjim kêma rojên xweş bi bîra me tine!

Di rûyê wê yê tije êş, di çavên wê yên tije tirs û di lerzîna destên wê yên mandî de dîsa jî hêzek heye, lê sîr û gotinên hê nebihîstî jî hene. Ew li min dinêre û bi gotineke watedar sirra mayîna xwe a li ser pêyan aşkera dike: "Hêvî haveynê jiyana min bûye kurê min..."

Navê wê "Xemê. B" ye û naxwaze kes wê binase. Belkî niha nebûye 60 salî lê weke pîrejineke 80 salî dixuyê û ev jî dide diyarkirin ku çî çêz û tam ji salên bihara jiyana xwe nekêşane. Serbihûriya wê romaneke rastîn a nenivîsandî ye.

Xemê gotin û peyvên xwe wisa xweşik beyan dike ku destanbêjên sedsalên berê bi bîra mirov tine. Carna li kurê xwe dinêre û wiha dibêje: "Dema wê rojê sibê zû êrîşî kempa me kirin em hemû razayî bûn. Ji bo peydakirina pariyekî nanê jiyane, malxê min, du tî û xezûrê min yê 75 salî diçûne bajarê Hewlêrê. Karkerî û carna jî di nava erdê gundiyan de dixebitîn. Hemû deh meh bû ku ez hatibûm wê malê û 19 salî bûm. Zikê min sê mehî bû. Kovan 6 mehan piştî wê roja tehil hate dinê..."

Li kurê xwe dinêre û bi qasî ku dikare naxwaze li cem bûk, nevi û kurê xwe bigirî, lê dema li wêneyê piştê serê xwe yê bi dîwar ve daliqî dinihêre, hêsirên çavan weke baranê dibarin, nikare xwe bigire. Dema ew bi hesrekeke kûr behsa hevjinê xwe dike, li ser evîneke nivçûmayî jî diaxibe: "Niha em li Barzan bûn ku me ji hev hez dikir. Ew 4 salan ji min mezintir bû. Du sala kêşa heya yên me razî bûn ku min bidenê, lê piştî zewacê jî em tenê deh mehan bi hev re man. Gelek xweziyên me hebûn û roja ku zanî ez pêgirana(hemle) me wiha got: "Binihêre Xemê eger kur bû navê wî Dilşad e, bes eger keç bû navê wê Gulhat e..."

Dîsa li kurê xwe dinihêre û bi van gotinên tije axîna re em jî hemû li wan dinihêrin û veciniqîneke tije hestên dilsojiyê riha me dadigire. Min jê pirsî lê navê kurê te Kovan e..."

Belê êdî ew nema ku bi navekî wiha re dixweş bibe. Min ji ber êş û elemên ku me bi çavê xwe dîtin, navê Kovan danî ser kurê xwe yê paşbab. Ez ji bo xeman hatibûn dinê û navê min jî ji xwe Xemê ye..."

Wê rojê çî qewimî?
Bila kes nebîne, xwedê bi nisîbê kesî neke, ya me dît îşlelah kes nebîne. Weke weşşan hatin ser serê me. Ber deriyên hemû malan girtin, hinek li derve û du-sê kes jî bi postalên xwe yên pîs ve diketin hûndir. Wê rojê yek kes jî ji

kempê derneketibû. Hemû zilamên nav malan bi zorê ji nav cihan derxistin. Li kêleka jin, zar û dayîkan derxistin. Tu

dem û wext nedan ku heta kincên xwe jî bikine ber xwe. Li cem Refîq Hizbî(1) û Beesîyan çî merhemet û mirovahî nebû. Weke goran pirdidane ciwan û zilaman. Tîyê min ê biçûk hê 15 salî bû. Xwe li bersingê diya xwe da û bi dengê bilind qîriya, lê piştê stûyê wî girtin û bi dûv xwe re kişandin. Tevî hemû qîrîna, hawar û daxwazên ku me ji wan dikirin, çar kesên malê bixwe re birin, wê rojê qîrînen jin û zarikan esman jî tije kiribû..."

We texmîn dikir ku êdî ew venagerin?

Na! Ez heya sala 2003'an jî bi hêvîya vegera malxê xwe bûm, lê xwesûya min heya roja mirina xwe wiha digot: "Keça min ew birin û êdî venegeriya..." Ew bi wê êş û xemê çû, gotin jî rast derketin, ne yên me û ne jî hezaran kesên din..., kes venegerî nav me. Hemû winda kirin. Bûne qurbana şerê Îran û Îraqê, qurbana wan Kurdên ku li aliyê din ê sinor bûn û em jî li vira hêsirên destê Sedam bûn..."

Debara jiyana we li pey wê rojê bi çî awayî derbas bû?

Min û xwesûya xwe di nav malên Hewlêriya de weke xûdam kar dikir. Carna roj hebû me sê-çar mal diguherandin. Wan salan xelkê Hewlêrê gelek qenci li me kirin. Me karê paqijiya malan dikir û êvarê jî vedigerîn mala xwe a kempê ku tim jî aliyê îstixbaratê ve dihate kontrolkirin. Jiyana wan salên nexweş qet û qet jî bîra min naçe, lê dawî bi jiyana wan kesên jî hat yên ku hê di bihara jiyana me de ew qedera kirin para me..."

Xemê hê jî bi wêneyê hevalê xwe re dijî û carna jî pêre xeber dide.

"Hinek caran çend saetan li hemberî wêneyê wî disekinim. Pêre diaxivim. Li ser hêvî û xweziyên ku tev bi avê de çûn. Li ser delalî û salên xweş-nexweş yên jiyane pêre diaxivim, lê ew bersiva daxwaz û pirsyarên min nade! Bêdeng e û tenê li min dinêre!. Qet bawer nakim ku ew bejna bilind, çavên zer û kena wî ya xweş careke din nebînim..."

31'ê Tîrmehê bû!

Sibeha roja 31. 07. 1983'an bû.

Cih: Qempa Quştepe li nêzî

bikin, li ser şerê kafir û mislmanan nazil bûye.

Bihara sala 2005'an min çîroka Enfalê ji zimanê çend dayikên kurd(wek şahidên zindî) li gundê Barzan bihîst ku niha jî dengê wan ê melûl di guhê min de ye. Ew xemgîni û hesretên bêderman, hezaran xewnên ku dikarin bibîne rastî, xwezî û daxwazên ku bêbersiv mane, tev bûne qurbana xeyalên pûç yên mirovekî dîn û har yê otorîter. Desthilata otorîter a ku êdî ne navek jê maye û ne malek ji xwediyên wê re! Beesîyên cîneyetkar çûn û winda bûn, lê şûnewarên kiryarên wan yên tije hovîti dê zû bi zû ji hişê civakê winda nebin.

Piştî tevkuji û wendakirina heşt hezar Barzaniyên çampa Quştepe û deverên din ên başûrê Kurdistanê, bi nêzîkbûna dawîhatina şerê du welatên Îran û Îraqê re li sala 1988'an sed rojên herî reş xwedî nasavekî bûn ku weke Enfalê de qet ji bîra mirovahiyê neçin.

Tevkujiya 182.000 kesên bêşûc!

Ew sal salên qedere bûn, lê roj ji roja berê zêdetir siyaseta dewletê a qirêj û tunekirina kurdan ber bi pêşve diçû. Hêzên kurdan yên siyasî jî zêde xwedî îradeyeke ser-

piraniya herêm û gundên Germiyanê

Qunaxa çaremîn : Ji 3'ê heta 8ê gulana sala 1988'an li herêma Qelay Sîyoke û Şêx Berzînî

Qunaxa pênc, şeş û heftemîn: Ji 9'ê gulanê heya 25'ê tebaxa sala 1988'an li herêmên Dukan heya sinorê Rewandiz berdewam bû ku têda çekên kîmyayî gelek caran hatin bikar anîn.

Qunaxa heştêmîn û dawiyê jî: Ji 26'ê Tebaxê heya 6'ê îlona sala 1988'an li herêmên Behdînan û çendîna gundên din ku têda çekên kîmyayî jî bi giranî hatin bikar anîn.

100 rojên Enfalê reştirîn rojên jiyana kurdan tînen hesibandîna ku niha jî ne ji aliyê pîsorên kurdan û ne jî ji aliyê rêxistinên mafên mirovan ên navneteweyî ve lêkolîneke berfireh li ser nehatiye çêkirin.

Di wan rojên reş de berê cih, gund an jî herêm ji hêla Beesîyan ve dihatin destnîşankirin, piştê gel li cihê kom dikirin û di dawiyê da jî ew tev bi hev re dikuştin û gelek caran jî ew zindî bi gor dikirin . Bi taybetî jî li dijî gundî û cotyarên kurd ku ji şoreşgeran re weke gola avê û jiyane bûn, bi dijwarî ketibûn liv û lebateke

bixwe nebûn û mixabin weke "amrazeke rojê" di destê Îraniyan de dihatin bikaranîn. Hinekan jî xwe avêtibûn paşila Beesîyan û wê çaxê jî li benda otonomiya Sedam bûn!. Bi giştî wan salan hêzên siyasî li Kurdistanê derfetên mezin ji dest dan. Hingî "stratejiyeke hevgirtî" dikarî gelek destkeftên mezin ji kurdan re bike mal. Di rewşeke wiha de kurd ketin ber bayê reş ê Enfalê. Bêguman ger Sedam kesekî şerxwaz û ehmeq nebûya an jî baştîre bêjim tenê êrîşî ser welatê Kuvêyt nekira, belkî îro li başûrê Kurdistanê rewşeke din hebûya. Di wan salên dijwar de heşt qonaxên ku operasyonên nîşkujiyê te de derbas bûn, wiha bûn:

Qonaxa yekemîn: Ji 23'ê sibatê heya destpêka Adara sala 1988an li herêmên di bin desthilatdariya hêzên YNKê da.
Qunaxa duyemîn: 22'ê Adarê heya yekê îlona sala 1988an li herêma Qeredaxê
Qunaxa sêyemîn: Ji 7 heta 29'ê nîsana sala 1988'an li

hemû alî. Wan dixwestin ava gola ku masî ji bo jiyane hewcedarî wê bûn, heya dilopa dawiyê biçikînin. Beesîyên cîneyetkar piştî zêdetir ji 1400 salan cewherê wê sûreya Quranê li Kurdistanê ku zêdetir ji sedî 95'ê a nifûsa wê mislman in, careke din di piratîkê de dan xuyakirin!

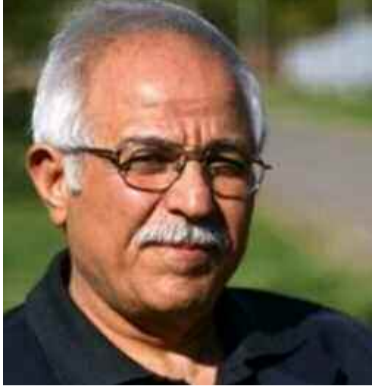
Dîmenên duyemîn, sêyemîn û çaremîn jî bila bimîne bo heftiyên din.

(1). Ereben neteweperest, Beesîyên perwerdekirî û dewredîtî ku di parastina dewletê de kar dikirin û sîxûr bûn. Di nav wan gelek kurdên xwefireş jî hebûn.

Kakşar Oremar

Împeratoriya Osmanî û netewetîya kurd...

İbr ahîm Guçlu

Ji bona ku sedemên belavbûna Împeratoriya Osmanî bê diyar kirin, divê ku mirov li ser avabûna Împeratoriya Osmanî raweste.

Împartoriya Osmanî jî, di destpêkê de encama desthilatdarî û şerê bandorî ya malbeta Osmanî dest avabûna xwe kir.

Piştî ku di nav eşîr û cemaatên cihê û cihê de yekîtiyek pêk anî, Împartoriya Osmanî, ji bona ku desthilatdariya xwe fireh bike, ji bona xwe siyaseta û mejiyekî emperyal û kolonî çêkir; firehkirina sînorê Osmaniyan ji bona xwe kir armanc.

Ev siyaseta Osmaniya, bi awayekî siyaseta avabûyîna Împartoriyê erebî, wek Împartoriyên eyyûbî, emewî û Edulusî bû.

Osmaniyan jî ceribandina desthilatdariya Îslamê, eyyubîyan, emewîyan, endulusiyê ji bona xwe wek wîzyon û stratejiyekê tespît kirn. Osmanî û di ev stratêjiya xwe de jî bi ser ketin.

Osmaniyan, bi şer û êrişkeriya emperyal heta ber deriyê Wîyanayê çûn û li wir şikest xwarin, vejeriyan.

Lê encama vê êrişê Balkan ket bin bandora Osmaniyan. Li Balkanan jî Yunanî û Bulgarî û gelek gelên din dijiyan; ev gelan, herêm û welatê wan gelan ketin bin bandora Osmaniyan. Cezîra û welatên Ereban jî ket bin bandora Osmaniyan. Kurdistan û Ermenîstan jî ket bin desthilatdariya Osmaniyan.

Osmaniyan Împartoriyek ava kirin. Di Osmaniyan de gelên bindest desthilatdariya merkezî bi Osmaniyan re parve nedikir û gelê bindest ji desthilatdariyê dûr dihatin sekinandin.

Bes gelên bindest li herêmên xwe nîv-azad û nîv-otonom bûn. Ev yeka di Împartoriya Osmanî de her dem dibû pirsgrêkeke mezin û şerhildanan. Lewra qanûneke xwezayî heye, ku her kesek û her gelek û her netewek dixwaze ku qasî kesê din, gel û neteyên din xwediyê maf be.

Împartoriya Osmanî, dewleteke nîv-merkezî û feodal û kolonyalîst bû. Di Împar-

atoriya Osmanî de her gel, weletek, herêmek nîv-azad û nîv-otonom bû. Lê ev sistema ji bona gelan zîndenek bû. Ji bona vê yekê dema ku Împartoriya Osmanî tê bi nav kirin, wek zîndana gelan dihat bi nav kirin. Rastî jî, “Împartoriya Osmanî zîndana ku gel tê de dijî bû.” Di Împartoriya Osmanî de desthilatdariya merkezî di destê Osmaniyan de bû.

Osmaniyan desthilatdariya xwe bi ew kesên ji gelên bindest hatibûn dida meşandin.

Leşkerê Osmaniyan jî, leşkerê taybetî bû jê re digotin ku “Yeniçerî”. Yeniçerî, ji zarokên gelên bindest yê dihatin ava dibû. Piştî ku zarok mezîndir dibûn û dibûn leşker, wan dê û bavên xwe; ê girîngtir jî gel û netewa xwe nas nedikirin. Leşker ji kesên bê kok û bê esil ava dibû. Ev leşkeriya bê kok û bê esil û bi wateyêke din bê netewe, wê demê gelek bi hêsanî û bê tirs û bê wîjdanî dikarî êriş bike ser gel û herêmên din. Li ser gelan û herêmên gelên ji Osmaniyan cuda bandoreke xurt ava dikirin û tadeyêke mezîndir li ser wan dimeşandin.

Gelên di bin bandora Osmaniyan de jî, ji bona, ku ji bin bandora wan derkevin, azad û serbixwe bin jî, Kurd di serî de, li herêmên xwe li hemberî desthilatdarî û karbidestîya Osmaniyan serhildidan. Lê hezar mixabin ev gelên bidest heta beriya salên navîna 1800-î nikarin ji bin bandora Împartoriya Osmaniyan derkevin.

Piştî Şoreşa Fransayê (1789), li dinyayê û bi aybetî jî li Ewropayê nasyonallîzm pêş ket û pêvajoya dewletên milî dest pê kir. Encama Şoreşa Fransayê derket holê ku bi sistemeke otoriter û hişk ya kolonyalîst, li herêmên din desthilatdarî û bandor meşandin gelek zehmet e. Lewra di nav gelên balkanî û ne balkanî de şûreke nû ya milî çê bû; ji bona azadî û serxwebûna xwe tevdi-geriyan.

Di vê qonaxê de di nav rewşenbîr û desthilatdarên Osmanî de jî minaqeşeyan dest pê kir. Beşek desthilatdar û rewşenbîrên Osmanî, gelek aşkere diyar kirin, ku bi sistemeke otoriter û hişk ya kolonyalîst, yekîtiya Împartoriya Osmanî parastin ne mimkûn e û divê ku sistem gorî rastiyên plûral ya olî û neteweyî û gelî jinûve realize bibe. Sistemeke ne merkezî/ademî merkezî ava bibe. Prens Sebahaddîn yek ji wan kesan bû ku Osmanîciyê jinûve şirova dikir û osmaniya nû wek fikrekî û senaryoyeke nû pêşniyar dikir. Lewra

Prens Sebahaddîn dinya û Ewropa nas dikir; sistemên siyasî nas dikir. Jiyana neteweyan ya hevmeşterek dikare çawa û di çarçewa kîjan sistemê de bimeşe dizanî. Lê desthilatdarên Osmaniyan dixwestin ku sistema kevn ya otoriter û hişk ya kolonyalîst bimeşin.

Împartoriya Osmanî, her çiqas hat xwestin jî sistema ya hişk û nedemokrat neguhart û xwest ku sistema xwe bi awayekî hişktir bidomîne û lê biserkeneket. Gel û neteweyên balkanî di sedasala 19-an de ji Împartoriya Osmaniyan veqetîyan û bûn neteweyên azad û welatên serbixwe.

Li Împartoriya Osmanî encama nasyonallîzm û pêvajoya dewletên milî parçebûnê dest pê kir û di destpêkê de jî gelên balkanî, di vê pêvajoyê de biserketin. Azadbûna gelên balkanî û serxwebûna welatên balkanî, di nav Împartoriya Osmanî de tirseke mezîndir dest pê kir, ku neteweyên ereb, kurd, ermen jî dê ji Împartoriya Osmanî veqetîyan û bibin dewletên serbixwe. Di wê qonaxê de di dawiya sedsala 19-an û destpêka sedsala 20-an de li Împartoriya Osmaniyan pêvajoyeke nîjadperesîyê ya tirk û îttîhat terakkîciyê dest pê kir. İttîhat Terakkîciyan ji bona, ku yekîtiya Împartoriya Osmanîyan biparêze û gelên bindest azad û serbixwe nebin, dest bi zulmeke mezîndir kirin û li hemberî neteweyên bindest, bi taybetî jî li hemberî kurdan û ermeniyan siyaseteke gelek dijwar ya nîjadperestî meşandin.

Ermenî ji bona ku gelekî ne Îslam û xirîstîyan bû, îttîhat terakkîciyê ditirsîyan ku welatên ewropayê dê ji wan re xwedî derkevin û emenîsteneke serbixwe ava bikin, di destpêka sedasala 20-an de di sala 1915-an de li hemberî gelê ermenî jenosîdek meşandin û di ev jenosîda xwe de jî bi serketin.

Lê ev tîrsa wan piştî Şerê Cîhanê yê 1-emîn bû rastiyeke. Piştî ku Împartoriya Osmanî şer wenda kir di sala 1920-an de girêdayî Peymana Sewrê Împartoriya Osmaniyan mecbûr ku avabûna Ermenîstanê û Kurdistanê re, bibêje erê. Ev peyman encama daxwaza Rojavayê û Ewropayê pêk hat, Hezar mixabin dîsa bi îradeya Ewropayê jî ev peyman ji holê rabû. Lê di destpêka sedsala 20-an de jî gelên ereb ji Împartoriya Osmaniyan veqetîyan û bûn xweser û ketin bin mandeya Îngilîz û Fransîziyan.

Di encamê de ez dikarim bibêjim, ku sedema parçebûna Împartoriya Osmanî, netewe û gelên bindest. Azadbûn û xweserbûna van gelan bû. Dema ku gel û neteweyên bindest azad û serbixwe bûn, welatên wan ji Împartoriya Osmanî veqetîyan, erdê Împartoriyê biçûk bû. Rejîma Kemalîst jî, piştî salên 1919-yê û bi taybetî jî piştî sala 1923-an Împartoriya Osmanî ji holê rakirin û rejîma sultanî/qraliyetê û xelîfetiye dawî anî û Komara Tirkîyeyê wek dewleteke nû ya unîter û neteweya tirk ava bû. Kurdistan bes wek kolonî ji Komara Tirkîyeyê re ma. Îro jî, desthilatdarî û kolonyallîzma Komara Tirkîyeyê li Bakurê Kurdistanê dom dike.

Pîrsa netewetî ya kurd, pîrsê gelek girîng e û di vê pîrsê de sergejiyek heye. Her dîrokanek, sosyologek, siyasetavan û rewşenbîrek di vê pîrsê xwediyê nerîneke cihê ye. Min jî ev mijara, di gelek nivîsarên xwe de aniye ser zimên û bi taybetî jî di televizyonan de jî ez li ser vê pîrsê rawestiyam. Wusa diyar e, ku careke din divê ku li ser vê pîrsê bê rawestandî.

Ji bona vê du, an jî sê pîrs hene ku bîndir zelal kirin.

Pîrsa yekem ev e: Civata Kurd, gel û neteweya kurd jî, beşek ji mirovatîyê ye. Qanûn û pîvanên giştî û objektîf ji bona hemû civatan, gelen, neteweyan derbas dibe, ji bona civata kurd, gel û neteweya kurd jî derbas dibe. Ji bona vê, di merheleya nekapolîtîst de ji bona kurdan jî, ji nasyonallîzmê behs kirin, ne ilîmî ye. Ji bona kurdan, gel û neteweya kurd jî, nasyonallîzm, fikrên neteweyîbûnê, netewetî, neteweparêzî di merheleyekê de derketiye holê, mîsyon û rola xwe lêhistiye.

Pîrsa duyem: Pêvajoya fikrê azadîbûnê, netewetî û nasyonallîzmê, wek dem û wek naverok divê ji hevûdu bê veqetandin. Fikrê azadîyê di avabûna civatan de dest kiriye û heta îro domandîye. Fikrê netewetî û nasyonallîzmê, di merheleyeke taybetî û bi taybetî jî beriya Şoreşa Fransayê demêkê dest pê kiriye û piştî şoreşê pêşketiyê û wek kategoriyeke fikrî derketiye holê.

Dema ku em bi van qanûnan û pîvanan li civata kurd, li pêşketin û guhertina kurd mêze bikin, di fikrê azadîbûnê, nasyonallîzm û netewetîbûnê de, du pêvajoyên cihê derdikevin pêşiya me.

Çanda kevneşopî ya Kawayî û Newrozê xwediyê dîroko-ke gelek kevn e. Di

kurdan de fikrê azadîbûnê bi çanda Kawayî derketiyê holê, pêşketiye û heta îro jî dom dike. Kurdan wek civat di her merheleyekê de ji bona azadî xebat û têkoşîn daye. Çanda Kawayî û Newrozê jî, di ev xebat û têkoşîna azadîyê de ji kurdan re rêberî kiriye û moral û zindîbûn daye kurdan. Ji bona vê Newroz, sembola azadîyê û têkoşînê û serxwebûn û rizgariya civata kurd û neteweya kurd e.

Fikrê netewetî û nasyonallîzm, di merheleyekê derengtir de derdikeve holê û di merheleke pêştir de jî wek kategoriyeke fikrî pêk tî. Fikrên netewetî û nasyonallîzmî di dema Ehmedê Xanî de dest pê dike. Lê di destpêka sedsala 19-an de reng û ketoriyeke tevgerê qezenç dike.

Lewra tê zanîn û peji-randin, ku Kurd civateke û gelekî hindî-ewropayî ye. Gorî bawerîya min, di pêşketi-na civata Ewropayê û neteweyên ewropayê û civat-netewe kurd de paraleliyek, li hevguncenbûnek heye. Li Ewropayê di nav neteweyên ewropayî de nasyonallîzmê, beriya Şoreşa Fransayê pîr zû dest pê kir û piştî Şoreşa Fransayê kategorîze bû û ji bona dewletên milî û unîter bû bingeh û bû paradig-meyekê.

Di kurdan de jî fikrê neteweyî di dema Ehmedê Xanî de heta vê rojê, di nav pêvajoyê de pêş ket û di destpêka sedsala 19-an de bi tevgera Şêx Ubeydullahê Nehrî û Tевgera Mîr Bedîrx-anî bû destpêka dewleta netewetî ya kurd.

Pîrsa seyemîn: Netewetîya kurd jî gelek kevn e. Netewetîya kurd di sala 1840 de bi serhildana Ubeydullah Nehrî digihîje qonaxa dewlet avakirina milî ya Kurdistanê.131. Hezar mixabin ev serhildana serkeftî nabe.

Di destpêka sedsala 20-an de bi taybetî jî piştî ku encama Peymana Lozanê Kurdistan dibe çar parçe û kolonîyeke navneteweyî, serhildanên li çar parçeyên Kurdistanê rûdan jî, encama ev netewetîya xurt û dîrokî ye. Armanca van serhildanan jî dewleta neteweyî ya Kurdistanê bû.

Hezar mixabin ew serhildanan jî serkeftî nebûn. Encama serhildanê ji bona neteweya kurd gelek trajedîk bû. Serok û bi hezaran têkoşerê tevgera milî hatin kûştin. Li Kurdistanê qetîlmeke xerab domand..

Ew pêvajoya netewetî li Kurdistanê hîn jî dom dike. Li her parçayê Kurdistanê jî li qonaxêke cûda ye.

Siyasetmedarekî Bakûrî bo destpêkirina "piroseya aştiyê" daxwaza alîkariyê ji Barzanî kir

Şaredarê berê yê navçeya Sûr ya Diyarbekirê Abdullah Demîrbaş, ji bo destpêkirina piroseya aştiyê li Bakûrê Kurdistanê, daxwaza alîkariyê ji Serok Barzanî kir.

Abdullah Demîrbaş ji Kurdistan24ê re axifî û got: Serok Barzanî xwedî hêzeke navnetewî ye û li navçeyê jî bandora wî xurt e. Divê piroseya çareseriyê careke din destpê bike û Barzanî kare ji bo destpêkirina wê piroseyê roleke giring bilîze.

Demîrbaş rexne li HDPê jî girt û got: Heger wan karîbana siyasetek rast bimeşandana û ji bo çareseriyê fişar li dewletê kiribana, wê demê xendeq jî nedihatînin kulandin.

BasNews

Şandekê Herêmê ji bo vekirina riya Hewlêr-Kerkûk serdana Bexdayê dike

Rêvebirê polîsê Hewlêr û endamê şanda Herêma Kurdistanê ji bo Bexdayê (Ebdilxaliq Tel'et) ragihand, ku îro şandekê Herêma Kurdistanê bi mebesta encamdana gotûbêjan ji bo vekirina riya di nav Hewlêr û Kerkûkê de, serdana Bexdayê dike.

Ebdilxaliq Tel'et diyar kir, ku ew bihêvî ne karibin li gel aliyên Iraqî, li ser vekirina wê riyê lihev bikin û got: Pirsên teknîkî yê vekirina wê riyê bidawî hatine û derbarê pirsên emnî emê li gel Iraqê gotûbêjan bikin. Bi sedema bûyerên 16ê Cotmeha 2017an, riyê sereke di nav Hewlêr û Kerkûkê de hat girtin û welatî bi neçarî hin riyên din bikartînin daku serdana Kerkûkê bikin.

kurdistan24.net

Nivîsingeha Erselan Payîz daxuyaniyek belav kir

Piştî ku, endamê serkirdayetiya YNK Erselan Payîz ji serokatîya lîsta YNK vekişiya û li cihê wî Qûbad Talebanî hate danîn nivîsingeha wî dax-

yaniyek belav kir. Di daxuyaniyê de hat ku, îro, ez hatim agehdar kirin daku, bibin serokê lîsteya YNK bo helbijartinên parlamentoya Kurdistanê, lê ji ber ku, ez 4 salan bûme endamê parlamentoyê û 4 di serokatîya perlemanê de min daxwaza lêborînê kir bi min xweşe ku, hevareke din bibe serokê lîsta YNK.

Herwiha endamê serkirdayetiya YNK Erselan Payîz sipasiya hemû heval û dostên xwe ku, ew ji bo wê postê namzed kiribûn.

BasNews

Yûra Nabîêv: Biryara avakirina Konfederasyona Diyasporayên Kurdan biryareke dîrokî ye Bernameya radyoya Ria taza "Civak û sîyaset" – 43

Dema we bi xêr be, guhdarên ezîz! Radyoya Ria taza dest bi bernameya xwe "Civak û sîyaset" dîke. Ji bernameya "Civak û sîyaset" ya radyoya Ria taza ya 43 yan ji bajarê Moskwayê ez, Bêlla Stûrkî bi xêrhatina we dikim. Çawa hûn pê dizanin, her du heftê carekê, zaniyar, karmendên civakî, nivîskar, rojnameger, hunermend û sîyasetzanên kurd yê naskirî dibin mêvanê bernameya "Civak û sîyaset", yê ku weke 35 deqeyan bersîva pirsên me didin derbarê rewşa siyasî û civakî li hemû parçeyên Kurdistanê û li cîhanê. Em bi hêvî ne, ku îcar jî bernamaya me wê bala we bikişîne, bi gorî dilê we be û bersîva gelek pirsên me bide.

Guhdarên hêja, îro jî Civak û Sîyaset di carçovaya bernameya derbarê Diyasporaya kurd, derheqa pêkanîna koordînasyonê hevbêş ya Rawenda Kurdên Diyasporayê ku li civîna 10an ya sibata îsal ya Rêxistinên sîvîl yê

Kurdên Diyasporayê li Stockholmê Swêdê hate li darxistin, nê û armanca damezirandina konfederasyona

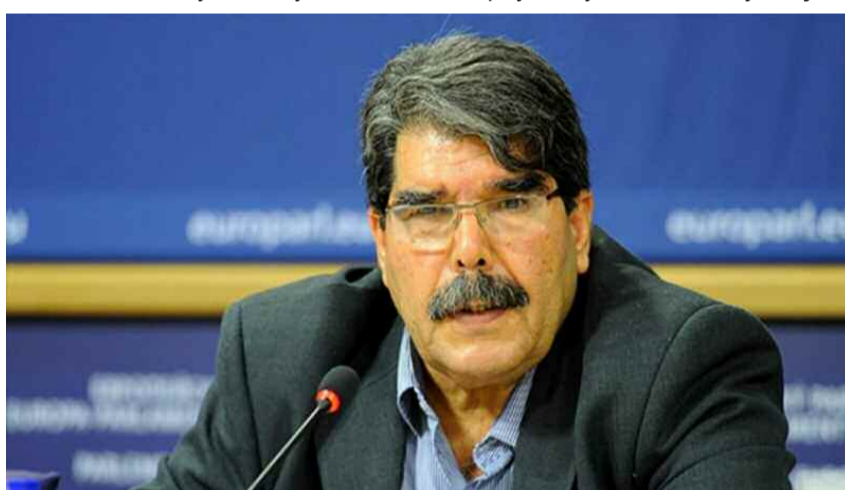
kurdên Ewropayê, herwiha derheqa Konferansa Federasyona Navnetewî ya Civaka Kurd (FNCK) yê Sovyêta berê, ku di destpêka meha tebaxê li Moskwayê dê bê li darxistin, herweha derheqa plan û

proje, xebat û çalakîyên wê saziyê ji bo piştgirîya doza Kurdistanê, li gel hemû serokên wan komele û rexistinan ku di Konfederasyonê de cihê xwe girtine, gotûbêjan dîke. Vê carê Bernameya Civak û sîyaset ji bo zêdetir zelalkirina wan pirsan û mijarên din yê rojane mêvandarîya lêkolîner û pisporê sîyasetê, serokê Komeleya Piştewanî û Hekariya bi gelê Kurd re, Cîgirê Serokê Federasyona Navnetewî ya Civaka Kurd (ya welaten Sovyeta bere), berpirsyarê sereke yê malpera Ria Taza birêz Yûrayê Şamil Nabîêv kir.

Birêz Yûra Nabîêv re ji stûdyo radyoya Ria taza bajarê Moskwayê ra em bi radîotêlêfonê hatin girêdan. Fermo, guhdarîya pirsên me û bersîvên serokê Komeleya Piştewanî û Hekariya bi gelê Kurd re, Cîgirê Serokê Federasyona Navnetewî ya Civaka Kurd (ya welaten Sovyeta bere), berpirsyarê sereke yê malpera Ria Taza birêz Yûra Nabîêv bikin. Amadekar û rêvebira bernamêyê Bêlla Stûrkî ye.

Salih Muslim: Em ji bo rizgarkirina Idlibê amade ne!

Endamê Komîteya Têkiliyên Derve yê TEV-DEMê Salih Muslim di derbarê pêşatên dawîn de li bajarê Qamişlo yê Rojavayê Kurdistanê civîneke çapemeniyê lidar xist. Hevserokê PYDê yê berê û Endamê Komîteya Têkiliyên Derve

yê TEV-DEMê Salih Muslim di derbarê Efrînê de diyar kir ku 140 hezar kes koçber bûne û got, "3 hezar çekdarên DAÎŞê û 25 hezar çekdarên din li Efrînê hatine bicihkirin. Ev her roj êrişî sîvîlan dikin. Lêbelê li Efrînê şerê gerîla berdewam dîke. Efrîn bo me weke birînekê ye. Dezgehên navdewletî tevî ewqas bînpêkirinan jî bêdeng

in. Li ser Efrînê konseptek heye." Salih Muslim di derbarê geşedanên li bajarê Idlibê de jî wiha axivî: "Li Idlibê gelek komên çekdar û hejmareke zêde ya çekdaran hatine bicihkirin. Rêkeftina me ya li gel hevpeymanîya navdewletî ji bo şerê

amade ne ji bo diyalogê. Di hevdîtinên dawîn de heta niha rejîmê baweriyek nedaye me. Ji bo dewamkirina hevdîtinan pêdivî bi aliyekî navbeynkar heye. Divê garantorek hebe. Divê garonorek hebe ku herdu alî qebûl bikin."

Salih Muslim diyar kir ku Rêveberiya Xweser ji civînen li Asatan, Soçî, Cenevre û li deverên din hat bi dîrxistin û wiha pê de çû: "Li derveyî Sûriyê bîn û bêjin em ê krîza Sûriyê çareser bikin, nabe. Rê û rêbazên me jî hene. Divê em nemînin li benda aliyên derve ku bîn û kêşeyên me çareser bikin. Em ji bo çareserkirina kêşeyan federalîzmê pêşniyaz dikin û em amade ne gotûbêjan li ser bikin."

Muslim di derbarê rûdanên li Suveydayê ku di êrişekê de zêdetirî 200 kes hatibûn kuştin got, "Xelkê Suveydayê durî ye, ne misilman in. Têkiliyên me bi wan re hene. Wan jî modelê ku me li Rojava birêve dibin, pêk dianî. Tiştê li Suveydayê rû dide ti ferqa wê ya ji li Şengalê rû da nîn e. Hêza wan a xweparastinê hebûya niha ev yek çênedibû. Em êşa wan parve dikin. Ji bo parastina wan ti pêwîst be em amade ne bikin."

BasNews

Encûmena komisyaran hejmarek ji rêveberên nivîsingehên xwe ji kar dîrxistin

Encûmena komisyaran a ku, ji dadweran pêkhatibû biryar da hejmarek ji rêveberên nivîsingehên komisyona bilinda serbixwe ya helbijartinên Iraqê ji kar dîrbixe û wan dadgeh bike. Encûmena komisyaran di daxuyaniyê de biryar da rêveberên nivîsingeha Selaheddîn, Kerkûk, Enbar û navendên Tirkîyê dadgeh bike.

Amaje bi wê yekê kir ku, biryar bi li ser raspardina komîteya ku, ji aliyê encûmena wezîran a dem bi ser çûye derket. Ev yekê di demê de ye ku, proseya cudakirin û hejmartina dengên helbijartinên 12ê Gulanê berdewam e û nehatine ragehandin.

BasNews

CIWANTIRÎN BÎRANÎN

“Sekvan! Belê ez benî? Dapîra te çawa ye? Dapîra min çû ber dilovaniya Xwedê ez benî.”

Piştî tēkçûna Mihabad, rêya man û nemanê li ber me xuya bû. Ji bo maweyekî em vegeyiran Başûrê Welêt. Her çende li vir jî ji bo me tenahî tunebû, lê bi rengêkî nihênî

demeke diyar em li deverê man. Paşê em gehiştin biryarekê, heta ku helûmerc dest bidin divêt em ji warê xwe bar bikin. Li dûv biryara hatiye standin diviya em çûbûna Sovyetistanê û em bi rê ketin. Li devera Mako, li derdora Agiriyê biçûk arteşa Îranê rê li ber me girt. Em naçar man ku bi şer rêya xwe vekin û şerekî dijar ku mawey çend rojan domand di navbera me û arteşa Îranê de dest pê kir. Piştî çend rojan li ser daxwaza Îranê, di encama danûstandinan de rê li ber me hat vekirin û ber bi Rûbarê Arasê ve em bi rê ketin. Helbet, di rê de em tûşî gelek astengan hatin, lê me hemî asteng bi rengêkî herî serkeftî li paş xwe hiştin. Nizanim çendemin roj bû, bi berbanga sibê re em gehiştin perê gundekî Celaliyan.

Li perê gund malek hebû û digel du hogirên xwe, bi armanca çûna wê malê em bi rê ketin. Pîrejnek li hêwanê, li ber tîfikê rûniştî nanê sêlê dipehtand. Li nîva hêwanê jî zarokekî 8-9 salî, li ber wî sênîkek mast, nanê xwe tê dakir û dixwar. Piştî me rojbixêra Pîrê kir, me pîrsa rewşa gund û Keyê gund kir. Me ji pîrejînê re got ku em mahkûm in û pêdiviya me bi alîkariyê heye. Pîrê, di destpêkê de bi bêdîlî nêzî me bû. Ji me re go: -Ma ne şerm e ji we re, ma hûn

fedî nakin ji bejn û bala xwe. Hûn ev zirpeyên han, hûn çî digerî li van çolan? Min go: -Başe pîrê, ka em bi kû ve herin? Pîrê yekser go: -Herin Çiyayê Kurdistanê. Waye li wir Mele Mistefa şer dike. Li şûna ku hûn li van deran bêserî bigerin, herin xwe bi qurban kin ji bo Kurdistanê hey xwelîseran.

-Pîrê ev kurik çiyê te ye? -Ew neviyê min e. Bavê wî mir, dayîka wî jî çû ser qismetê xwe. Ez neviyê xwe xwedî dikim. -Dayîka min a hêja, navê neviyê te bixêr? -Navê wî Sekvan e -Pîrê, bi serê Sekvan, ez Mele Mistefa bi xwe me. Em şikestin. Em niha derbeder in. Lê bi destûra Xwedêyê mezin, heta em bi ser xwe ve tên, emê dîsa vegeyiran Kurdistanê xwe. Digel dawîhatina peyva min, pîrê tîra xwe ya nanpehtîne danî û bi wan destên arvankirî rabû ser xwe û hat, bi axînk û keseran û bigiriyekî şewat ez himbêz kirim. Piştî ev danûstandina bi pîrê re, gundî bi me hesiyân, Keyê gund hat em dîtin, bi germî bixêrhata me kirin û karwanê me bi rohilat re derbasî gund bû. Em du rojan li vî gundî man. Gundiyân di xizmetê de hiç kêmasiyek nekirin. Piştî bêhnedaneke dirêj ya bi qedr û bi qiymet, digel dadana tariyê karwanê me bi rê ket. Gava karwanîyan xatir xwestin û derketin derveyî gund, ji ber ku rêya me jî hindik mabû û pêdiviya min bi birroyê nema bû, ez bi tenê vegeyiran ew mala li perê gund. Hatim dev ew pîra jêhatî û min jê re go: Pîrê, li gerdena me aza bike, çî dibe û çî nabe. Mirin jî heye, piştî salan hevdtin jî heye. Ev Birno ya min e û ez dixwazim diyarî Sekvan bikim. Heta mezin bibe û jê re bibêje; ev diyarî ya Mele Mistefa ye..

Piştî vegeyiran welêt di sala 1958'an de, careka din wekû caran tevgera jiyana Kurdewarî jî hemî aliyên ve û bi hemî xurtiya xwe ve dest pê dike. Konferans, Kongre, Rêxistinên Civakî, Leşkerî û yên mayî.. yek li dûv yekê dihatin sazîkirin, dihatin damezrandin. Û 11 Êlûnê 1961, şoreşa jiyane dest pê kir. Sal 1963. Rêberê şoreşê ji bo qoleçana derdorê derdikeve serê girekî raserî derdorê û bi dûrbîne derdorê qoleçan dike. Li vî alî û li wî aliyê çiyê Pêşmerge wek pêlên avê tîn û diçin. Hinek bar dikin, hinek bar dadixin. Her wekû govendek ne serî û ne jî binî heye, her kes tevdigere. Û ji nişka ve got.. -Ew çî ye? -Ew kî ye li van deran digere? -Ew li van deran çî digere?.. Û bi lezûbez jî serê çiyê ber bi newalê ve hate xwar. Û yekser çû li paş Pêşmergeyêkî rawestiya û destekî xwe dirêjî ser milê wî kir û bi nazdarî got: Sekvan.. Ewê Pêşmerge bi nermî serê xwe zivîrand û bi nermî bersiv da: Belê ez benî.. Piştî vê hevdtin û vê hevnasîne bi du salan Sekvan beşdarî karwanê nemiran dibe.

“Pîrê, li gerdena me aza bike, çî dibe û çî nabe. Mirin jî heye, piştî salan hevdtin jî heye. Ev Birno ya min e û ez dixwazim diyarî Sekvan bikim. Heta mezin bibe û jê re bibêje; ev diyarî ya Mele Mistefa ye.

Dildar Şeko

Axaftinek xweş Li dor Amûdê bi Seydayê Saadeddînê Seyda re

Bajarê Amûdê..! Amûda Bavê Mihemed..! Bajarê ku di destpêka çerxê 20'an de dergêhê wê ji xwiniyên serhildana Bedlîsê/1913'an, mehcirên Hesenan û Heyderan/1914'an, Ermenî û Siryanîyên fermana/1915'an, Şêx û Melayên xwînî ji serhildana Diyarbekirê/1925'an re, vekirî bû.. Amûda ku Axayên wê (Ibrahîm Axa û biraziye wî Seîd Axa) û tev malbatên wê ve, bi sîngêk fireh pêşwaziya mişextî û mehciran kirin.

Ji bo bêtir agahiyan li dor Amûdê, di roja 16/7/2018'an de, digel Dr. Mustafa Henê (Henîfê) çûm Amûdê, Amûda Bavê Mihemed, serdana Seydayê Saadeddînê Mela Abdullatifê Seyda kalemêrê zane, rastgo, welatperwer û xweşik.. Û min çend pirsên panoramî li dor Amûdê û xelkên wê jê kirin. Wî jî, nermî nekîr, bi dilekî fireh bersiv pirsên min dan û li wan zêde kir.. Seydayê Saadeddîn pesnekî baş da malbatên Amûdê yên dêrîn wek malbata Axê (Ibrahîm Axa û biraziye wî Seîd Axayê Deqorî), malbata Heciya (Heci Abdullah), malbata Silîva, malbata Henê

(Henîfê), Kamil, Kero, Şiwêş, Mandiya, Qirno, Gun Reş, Seyid Elo, Ezabiya.. Û ronahî ber da ser merdî û dilfirehiya xelkên Amûdê ji mehcir û mişextiyên re.. Nexasim ji Şêx û Melayên ku ji ber zilm û zora kemalîstan revyan bûn û xwe li Amûdê digirtin wek; Ibêdellahê Hêzanî (Seydayê mezin) û birayê wê Mela Fethallah, Mela Abdullatifê Mela Ibrahîm, Şêx Ehmedê kesk, Şêx Zahîrê, Şêx Beşîrê Hamidî, Şêx Sebxetellahê Hamidî, Seydayê Sedeqê, Şêx Mecîd.. Û ji min re got; du dibistan li Amûdê hebûn; dibistana (Henefiya) û (Şafeîya), di wan dibistanan de gelek cûreyên ilm û zanîne dihatin dersdan wek: Camî, Mintiq, Belaxe, Muxter-sir Ma'anî, Bînaa Elesas (Ilmê Serfê) û icaze nedihat dank ku zimanê Farsi nizanîbana.

Li dor cixrafiya Amûdê jî, ji min re qala Girê Şermola, Girê Amûdê (Kemaliyê), Newala Xasa (Kanîkuriyê), Çemê Zeraê, Xanî Sorê, Qelaçê Silokevirê, Newala Necara kir.

Bêguman di vî çûna min î Amûdê de, Seydayê Saadeddînê Mela Abdullatifê Seyda baş bala min kişand.. Belê balkişandina mezin ku ta roja îro, hîn du ode li Amûdê hene: Odeya mala **Emo** ji malbata Heciya û odeya malbata **Henê**. Ev herdu ode, wek heyamê berê, bi kulavan raxistî ne, civat di wan de digerin, qehwe û çayê li mêvandan digere.. Bê TVê ne.. Ji aş û bajar ve qal û qult bi **Kurmancî** têne gotin.. Min odeya mala **Henê** dît û pê kêfxweş bûm, bi hêvî me rojekê odeya mala **Emo** jî bibînim. Bi rastî, van herdu odeyên ku temenê wan dor sed salî ne, hinekî hêviyên min geş kirin ku hîn em bi xêr in..!

Not: Hêjaye gotinê, Seydayê Saadeddînê Seyda di sala 1926'an de li gundê Sefihê Çaçan hatiye dinyê. Ew kurê Mela Abdullatifê Seyda ye, yê ku di pişt Seydayê xwe Ibêdellahê Hêzanî de, melatiya mizgefta mezin li Amûdê kiriyê.

Konê Reş

Xewsê Hêzanê, Mamostayê Mezin û

“Yê ku yekî filleh bikuje naçe Cînetê”

Di biçûkaniyê de, gelek caran min navê **Xewsê Hêzanê** ji neferên malbatê û xelkên gund dibihîst. Nexasim dema ku li wan teng dibû û çare ji problem û pirsgrîkên xwe re nedidîtin. Hingî berê xwe didan asman û digotin; **(Ya Xewsê Hêzanê! Hawar û gaziya me li ber te ye.. Tu di hawara me de were..)**. Bêtir jinan hawar û hêvî ji Xewsê Hêzanê dixwestin.

Ji wê hingê ve, ez di navê Xewsê Hêzanê de difikirim, bê ku bersivê zelal bibînim.. Piştî ku mezin bûm, min xwendin û serwextî dîrok û rewşenbîriya Kurdî bûm, careka din Xewsê Hêzanê hat bîra min. Min ji xelkên derdora xwe pirs kirin, wek Şêx Efrî Huseynî, berî ku di sala 2014'an de li Amûdê here ber dilovaniya Xwedê û vê paşiyê jî, ji mamoste Rêber Seyda ku ji malbata mamostayê Mezin e.. Wan baş agahî ji min re gotin û di encam de navê Xewsê Hêzanê û gundê Hêzanê ji min we diyar bûn. Di sala 2010'an de jî, dema ku çûm Wanê, nêzîkî Bedlîsê em di ber rêka ku diçe Hêzanê re derbas bûm..

Hêzan gundekî çiyayî ye. Başûr û rohilatî bajarê Bedlîsê dikeve. Di çerxê 19'an û destpêka 20'an de, navendek ilm, zanîn û rêçîka Neqîşbendiyê ya yekemîn bû di bakurî Kurdistanê de. Dema ku ew hebû **Nûrşîna** Şêx Mihemed Ziyaeldîn, yê bi navê **(Hizret)** naskirîye ne wiha bi nav û deng bû.. Qutabiyan Dîbistana Hêzanê ji her çar perçeyên Kurdistanê hebûn û gelek Şêx û Melayên bi nav û deng lê xwendine, wek nimûne Mela Xelîlê Sêrtî.. Ew navend an dibistan bi serkeşîya **(Şêx Sebxetellah/ Xewsê Hêzanê)** ve dihat birêvebirin. Ji ber ku **Şêx Sebxetellah** zanyarekî mezin û dûrdît bû, kerametên wî hebûn, bi navê Xewsê Hêzanê di seranserî Kurdistanê de hatibû naskirin. Welatiyên belengaz û perîşan, di tengasiyan de hawar û gaziya xwe li ber datanîn û piştî xwe pê qewîn dikirin..

Şêx Sebxetellah an Xewsê Hêzanê xelîfetiya xwe ji

(**Seyid Tahayê Nehrî**), standîbû, **Seyid Taha** jî xelîfetiya xwe ji **Şêx Xalîd Neqîşbendî** yê navdar standîbû û di encam de gundê Hêzanê bibû navendek mezin ji ilm û zanîne re, nexasim ji zanyariya rêçîka Neqîşbendî re, ta ku hina dibistana wê wek (Ezhera Biçûk) didît.

Di serhildana Bedlîsê de sala 1913'an, du kurên Şêx Sebxetellah (**Şêx Şehabeddîn û Şêx Mihemed Şerîn**) digel biraziye wî (**Seyid Elî**), bi destê tirkên hatin bidarvekirin û mamostayê wan (**Xelîfe Selîm an Mela Selîm**), ji neçarî xwe li qonsulxaneyê Rûsa ya li Bedlîsê girt.. Mixabin piştî salekê, di destpêka cenga çîhanî a yekemîn de, tirkên bi hovtî êrîştî wê qonsulxaneyê kirin û Xelîfe Selîm jî bidarvekirin.. Belê Kamil Bedirxan, yê ku wek endazyarê serhildanê bû, wî jî bi halekî xerab xwe bi Teblîsê, paytexta Gurcistanê ve gihand.. Lê Seydayê Ibêdellahê Hêzanî, yê ku serbazê meydanî bû ji serhildana Bedlîsê re, wî digel birayê xwe Mela Fethillah, Hêzan û Bedlîs li paş xwe hiştin û xwe di nav gundên wîlayeta Mêrdîn de, bi taybetî li Eynkafê, cem mala Şêx Ibrahîmê Hamidî xwe parastin.. Û wiha ew navenda ilm û zanîne li Hêzanê û bû para dîrokê..

Di sala 1915'an de, dema ku Seydayê Ibêdellahê Hêzanî li wîlayeta Mêrdînê bû û fermana qirkirina Ermen û Siryanîyan ji rex dewleta Elîosmanî ve rabû û wî bihîst ku hin ji melayê nezan, hov û bi dûrdîtîna xwe kor dibêjin; (Yê ku yekî filleh/Xiristyan bikuje, wê here cînetê..!). Hingî Seydayê Ibêdellahê Hêzanî fetûyek dijî gotinên wan di nav xelkên Mêrdînê de belav kir û got: (**Yê ku yekî filleh/xiristyan bikuje naçe bihiştê..**). Bi belavkirina fetûya wî re gelek ji Ermen û Siryanîyên di nav kurdan de ji mirînê hatin parastin û gelek ji wan li bajarê Amûdê, cîwar bûn..

Paşê Seydayê Ibêdellahê Hêzanî û birayê xwe pêlekê li gundê Dara dimînin di pey re li bajarê Amûdê bi cîwar dibin. Di sala 1920'an de Seydayê Ibêdellah yekemîn dibistana zanîyariya olî li Amûdê vedike û gelek mela icazeyên xwe li ber destê wî distînin, yek ji wan Seydayê Cegerxwîn e. Berî ku Seydayê Cegerxwîn xwendina xwe li ber destê wî xelas bike seydayê wî Ibêdellah di sala 1929'an de li Amûdê diçe ber dilovaniya Xwedê, vîca icaza xwe ji birayê wî Mela Fethillah distîne.. Ne tenê Seydayê Ibêdellahê Hêzanî di nav şêx û melayên Amûdê de bi navê (**Mamostayê Mezin**) hatibû naskirin, belê di nav tevahiya şêx û melayên Cizîrê de bi vî navî hatibû naskirin..

Hêjaye gotinê ku Seydayê Cegerxwîn bi helbesta xwe (**Şahname Şehîdan**), rih bi giyanê şehîdên serhildana Bedlîsê 1913'an û serhildana Şêx Seîdê Palo li Diyarbekirê 1925'an we aniye. Mîr Celadet Bedirxan ev helbest wî di du hejmarên kovara xwe HAWARê de 18'an û 19'an, sala 1933'an li Şamê belavkirîye.

Konê Reş

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **ave**.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

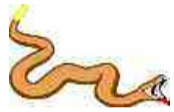
diran

Ev çiyê? Ev **dirane**.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **agire**.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **mare**.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **bizine**.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **balone**.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **bacane**.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev **otomobile**.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taç

Ev çiyê? Ev **taçe**.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyê? Ev **canîe**.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **cûcîke**.
Bu nêdir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finçan

Ev çiyê# Ev **finçane**.
Bu nêdir? Bu finçandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **çave**.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev **çêleke**.
Bu nêdir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

defter

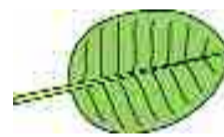
Ev çiyê? Ev **deftere**.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **dare**.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çiyê? Ev **belge**.
Bu nêdir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyê? Ev **eloke**.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **çaynîke**.
Bu nêdir? Bu çaynıkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **çakûçe**.
Bu nêdir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyê? Ev **deste**.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **dile**.
Bu nêdir? Bu ürəkdır.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyê? Ev **kere**.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **zebeşe**.
Bu nêdir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

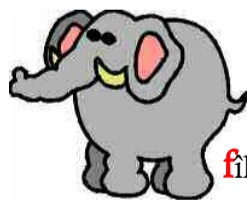
Ev çiyê? Ev **êlege**.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **hêke**.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

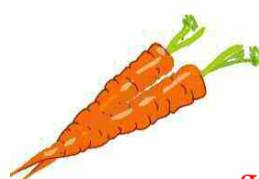
fîl

Ev çiyê? Ev **fîle**.
Bu nêdir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çiyê? Ev **fîroke**.
Bu nêdir? Bu təyyarəđır.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev **gizêre**.
Bu nêdir? Bu kökdır.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiyê? Ev **gêziye**.
Bu nêdir? Bu süpürgəđır.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyê? Ev **pêye**.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

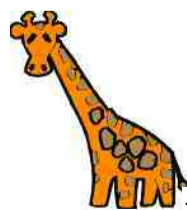
kêr

Ev çiyê? Ev **kêre**.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev **fînde**.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

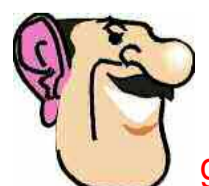
zerafe

Ev çiyê? Ev **zerafeye**.
Bu nêdir? Bu zürafəđır.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev **goreye**.
Bu nêdir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

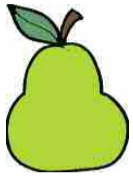

guh

Ev çiyê? Ev **guhe**.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

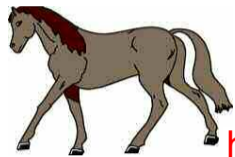
hirmê

hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nədir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nədir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

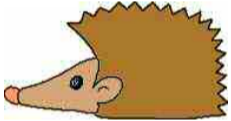
hêştir

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nədir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûji

Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nədir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nədir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

kevjâl

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

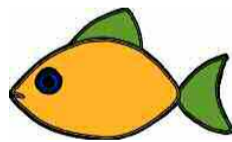
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nədir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masiye.
Bu nədir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

meymûn

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nədir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nədir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dîl

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

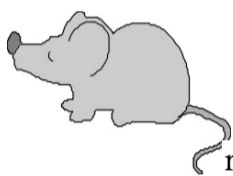
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nədir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev linge.
Bu nədir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

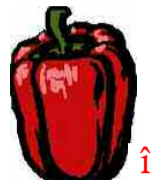
Ev çîye? Ev mişke.
Bu nədir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nədir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nədir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

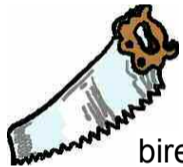
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nədir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

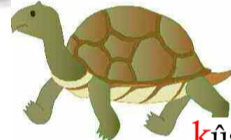
Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nədir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nədir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nədir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nədir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nədir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nədir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçiye.
Bu nədir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nədir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nədir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nədir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nədir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nədir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reнге.
Bu nədir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nədir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev OtObüse.
Bu nədir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev soLe.
Bu nədir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

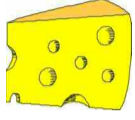

top

Ev çîye? Ev toPe.
Bu nədir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a bool.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

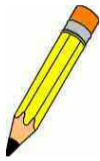
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is a onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

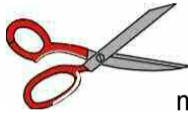

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is a orange.

Rr

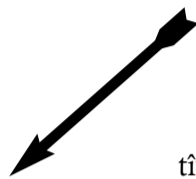
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

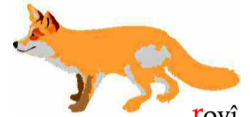
kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is a arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is a apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is a iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is a ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightningi.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is a eye.

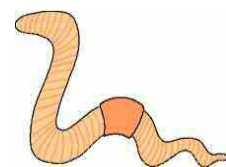
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is a axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

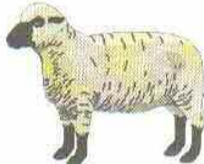
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

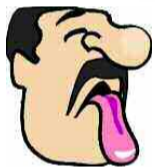
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdîr.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	İı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Россия ожидает от Турции и Иордании участия в работе по возвращению беженцев в Сирию

Начальник Национального центра управления обороной России генерал-полковник Михаил Мизинцев заявил, что Москва рассчитывает на подключение соседних с Сирией государств, прежде всего Турции и Иордании, к возвращению беженцев в страну.

"Очень рассчитываем на то, что и другие страны, прежде всего соседние Иордания и Турция, где также находятся совместные рабочие группы, активно подключаются к этой работе", — заявил Мизинцев.

Ранее президент Сирии Башар Асад высоко оценил усилия российской стороны, направленные на возвращение беженцев в страну.

kurdistan.ru

Hazırladı İsmayıl TAHİR

Премьер-министр Барзани и Бретт Макгерк обсудили ход политического процесса в Ираке

Вечером 27 июля премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани принял делегацию США во главе со специальным представителем президента в международной коалиции, противостоящей "Исламскому государству" (ИГ), Бреттом Макгерком, для переговоров по политическому процес-

су в Ираке.

Согласно заявлению канцелярии Нечирвана Барзани, на встрече, где также присутствовали посол США в Ираке Дуглас Силлиман и новый Генеральный консул в Эрбиле Стивен Фагин, официальные лица обменялись мнениями относительно формирования будущего иракского правительства.

Курдский премьер и специальный посланник США также отметили, что мирный диалог между Эрбилем и Багдадом имеет важное значение для улучшения отношений между сторонами.

Что касается демонстраций в южных районах Ирака, то высшие должностные лица выразили надежду на удовлетворение требований протестующих.

kurdistan.ru

Хемин Хаврами: Некоторые стороны выражают опасения относительно парламентских выборов

Глава избирательного списка Демократической партии Курдистана (ДПК), Хемин Хаврами, заявил, что некоторые стороны выражают опасения относительно прове-

дения парламентских выборов в Курдистане, запланированных на 30-е сентября. Выступая в передаче телеканала K24 Хаврами подчеркнул, что ДПК по-прежнему настаивает на том, чтобы выборы в Курдистане состоялись своевременно. Он отметил, что «некоторые партии хотят, чтобы вначале и одновременно состоялись провинциальные и парламентские выборы в Курдистане, объясняя это тем, что должны вступить в силу законы, регулирующие выборы. По их словам, нельзя проводить выборы в Курдистане в условиях отсутствия иракского правительства, которое еще не сформировано, иначе это может повлиять на единство курдов во власти в Багдаде». Глава избирательного списка ДПК также указал, что на этот раз число голосов на парламентских выборах в пользу ДПК в Сулеймании будет значительно больше. Напомним, что ведущая Демократическая партия Курдистана в среду подала свои списки из ста кандидатов на предстоящие 30 сентября парламентские выборы в Курдистанском регионе. А Хемин Хаврами был назначен руководителем избирательного списка ДПК.

riataza.com

Турецкие самолеты бомбят границы Курдистана

Турецкие военные самолеты в пятницу, 27 июля, вновь нанесли авиаудары по пограничным районам Иракского Курдистана.

По данным телеканала "Kurdistan24", удары турецкой авиации были нацелены на базы партизан турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), расположенные на 30 км вглубь территории Иракского Курдистана.

Днем ранее, в четверг, в районе Сидакан провинции Эрбиль произошли тяжелые столкновения между партизанами РПК и турецкой армией. Стороны находятся в более, чем 30-летнем вооруженном конфликте из-за прав курдов в Турции. kurdistan.ru

В Эрбиль прибыл новый Генеральный консул США

Соединенные Штаты назначили нового дипломата, который заменит Генерального консула страны в Эрбиле, Кена Гросса.

Отбывающий Генеральный консул Кен Гросс и его преемник Стивен Фагин в понедельник были приняты премьер-министром Иракского Курдистана Нечирваном Барзани.

"Премьер-министр Барзани пожелал успеха г-ну Гроссу на его следующей должности, и высоко оценил его усилия во время пребывания в Курдистане", - говорится в заявлении Регионального правительства Курдистана (КРГ).

Официальные лица также обменялись мнениями о последних политических событиях в регионе, включая пуб-

личные протесты в южных провинциях Ирака. Они также обсудили двусторонние отношения между Эрбилем и Вашингтоном. Премьер Барзани предложил поддержку своего прави-

тельства г-ну Фагину и его команде в Эрбиле, выразив надежду на дальнейшее укрепление отношений между Курдистаном и Соединенными Штатами.

kurdistan.ru

В Ираке возобновились протесты, перекрыта часть улиц Багдада

Протесты против перебоев с коммунальными услугами, а также с призывом к формированию нового правительства возобновились в ряде провинций Ирака, в Багдаде полиция перекрывает улицы, ведущие к месту демонстрации в центре столицы, сообщили РИА Новости местные активисты.

Акции протеста в Ираке начались 8 июля с южного портового города Басра. Ситуация обострилась после гибели одного из демонстрантов, протестующих против безработицы и ухудшения состояния коммунальной отрасли. Протесты из Басры перекинулись на другие провинции юга страны: Майсан, Кербела, Наджаф, Ди-Кар и Бабиль. Демонстрантов и их требования поддержал высший духовный авторитет иракских шиитов Али ас-Систани.

"Возобновились демонстрации в Багдаде, Басре, Наджафе, Ди-Кар, Майсан с требованиями предоставить электроснабжение и водоснабжение, против распространения коррупции, безработицы и с требованием скорейшего формирования правительства", — сообщили активисты в пятницу вечером.

Иран: курдский журналист наказан 74 ударами плетью за поддержку референдума о независимости Иракского Курдистана

Иран: курдский журналист наказан 74 ударами плетью за поддержку референдума о независимости Иракского Курдистана

Иранские власти приговорили курдского журналиста к 74 ударам плетью за поддержку референдума о независимости Иракского Курдистана, прошедшего в прошлом году. Об этом 26 июля сообщила правозащитная организация "Hangaw".

28-летний Бахтияр Хошнам из города Сакиз, работающий в информационном агентстве "Mikiryay", был подвергнут этому варварскому наказанию и приговорен к штрафу в размере, эквивалентном 200 долларов США. Иракский Курдистан провел референдум о независимости в сентябре прошлого года. Это вызвало негативную реакцию со стороны соседних стран, особенно, когда курды этих стран проявили высокую

поддержку референдуму путем организации общественных мероприятий. kurdistan.ru

Курдский премьер-министр принял послов Германии и Франции

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани в понедельник встретился с послом Германии в Ираке Кириллом Нанном и послом Франции Бруно Обером для переговоров о последних поли-

тических событиях в Ираке и в регионе.

В ходе встречи, на которой также присутствовали консулы этих двух стран в Эрбиле, официальные лица обсудили текущую ситуацию в южных районах

Ирака. Они выразили надежду на то, что все стороны в стране приложат усилия для формирования нового правительства, и на то, что регион Курдистана сыграет ключевую роль в этом процессе.

Чиновники также обменялись мнениями по поводу отношений Эрбиля и Багдада, и курдский премьер вновь продемонстрировал готовность Регионального правительства Курдистана (КРГ) начать обсуждения с федеральным правительством.

Барзани также поблагодарил правительства Франции и Германии за их постоянную военную и гуманитарную помощь в трудные для Курдистана времена.

kurdistan.ru

Израиль сбил сирийский самолет над Голанскими высотами

Военно-воздушные силы Израиля сбивают сирийский военный самолет в своем воздушном пространстве в южной части Голанских высот, сообщает израильская армия.

В "Твиттере" Армии обороны Израиля появилось сообщение, что две ракеты "Патриот" были выпущены по сирийскому истребителю модели "Сухой", который залетел на полтора километра в воздушное пространство Израиля.

Представитель израильской армии Йонатан Конрикус позже сообщил, что сбитый самолет был либо фронтовым бомбардировщиком Су-24, либо истребителем-бомбардировщиком Су-22.

Как сообщает израильское издание Haaretz, на севере страны жители видели летящие ракеты и слышали взрывы.

По неподтвержденным данным, в результате атаки погиб один пилот. Об этом, в частности, пишет российское агентство РИА Новости со ссылкой на сирийский военный источник.

Версия Дамаска

Сирийское арабское информационное агентство (САНА) сообщает, что Израиль попытался сбить сирийский самолет, который находился над своей территорией, не уточнив, был сбит самолет или нет.

Ссылаясь на источник в вооруженных силах, САНА передает, что самолет выполнял задание по уничтожению "вооруженной группы террористов" в долине Ярмук.

Как сообщается, это первый случай с 2014 года, когда силы израильской ПВО сбивают управляемый сирийский самолет.

Накануне Израиль впервые применил систему ПРО "Праца Давида". Система сработала, когда идентифицировала две ракеты класса "земля-земля", которые, предположительно, летели в направлении израильской территории.

В феврале израильский самолет F-16 был сбит сирийскими зенитками. В ответ Израиль нанес мощный удар по системе ПВО Сирии.

Что происходит на юге Сирии

Этот инцидент еще более обострил ситуацию в этом стратегически важном районе. В последние дни сирийские войска проводят наступление на юге страны, рядом с Голанскими высотами - территорией, большая часть которой после Шестидневной войны 1967 года находится под контролем Израиля.

В заявлении израильских военных сказано, что утром во вторник было зафиксировано усиление активности сирийских ВВС, при этом Израиль будет

реагировать на любое нарушение соглашения о перемирии 1974 года, которое предусматривало создание буферных зон в районе Голан.

Израиль опасается, что президент Сирии Башар Асад может позволить своим иранским и ливанским союзникам разместиться рядом с Голанскими высотами, пишет Рейтер.

Сирийский самолет был сбит на следующий день после визита в Израиль министра иностранных дел России Сергея Лаврова и начальника российского генштаба Валерия Герасимова.

Как сообщало накануне агентство Рейтер со ссылкой на свои источники, премьер-министр Израйля Биньямин Нетаньяху на встрече с Лавровым заявил, что Израиль не позволит Ирану размещать свои силы ближе, чем за 100 км от границы.

На такое расстояние, как пишут израильские и российские СМИ, Россия предлагала отвести иранские силы. Израиль отверг это предложение, страна настаивает на полном уходе иранцев из Сирии, сообщил Рейтер. Однако МИД России это отрицает. "Такие сообщения не соответствуют действительности", - сказал представитель министерства Артем Кожин.

Необходимость третьей по счету за две недели российско-израильской встречи на высоком уровне была связана с тем, что операция сирийской армии в районе Голанских высот близка к завершению, пишет газета "Коммерсант". Ранее между властями и повстанцами была достигнута договоренность о перемирии, благодаря которому провинции Эль-Кунейтра и Дераа могут вернуться под контроль Дамаска.

Во вторник ситуация в Сирии также обсуждалась на встрече Лаврова с канцлером Германии Ангелой Меркель в Берлине.

В ночь на воскресенье Израиль эвакуировал из Сирии активистов организации "Белые каски", регулярно сообщавших о нарушениях прав человека сирийскими военными. Около 422 участников организации и членов их семьи были доставлены в Иорданию через оккупированные Израилем Голанские высоты. Правительство Асада яростно раскритиковало эту операцию.

Сирийское правительство считает "Белые каски" террористической организацией и усмотрело в их эвакуации признаки участия Израиля в сирийском конфликте, в то время как Израиль заявляет, что не имеет отношения к войне в Сирии.

Операция была организована по просьбе США, Канады и нескольких европейских стран после того, как сирийская армия и повстанцы при посредничестве России договорились о перемирии в районе Голанских высот, обращал внимание "Коммерсант". Эти договоренности не касались "Белых касок".

Как говорил изданию глава "Белых касок" Раед аль-Салех, Россия не дала разрешения на эвакуацию активистов организации в Идлиб, куда должны были отправиться повстанцы из Эль-Кунейтры и Дераа.

Операция по вывозу активистов "Белых касок" в Иорданию через Израиль прошла после саммита президентов США и России в Хельсинки.

kurdistan.ru

Нетаньяху назвал Турцию "мрачной диктатурой" после критики Эрдоганом израильского закона

Турция при президенте Тайипе Эрдогане становится "мрачной диктатурой", написал в своем Twitter израильский премьер-министр Биньямин Нетаньяху. Так он ответил на критику со стороны турецкого лидера принятого Кнессетом (парламентом Израйля) 19 июля закона о еврейском характере государства Израиль.

"Турция под управлением Эрдогана становится мрачной диктатурой, Израиль же четко привержен равенству прав всех своих граждан как до принятия закона, так и после этого. Эрдоган убивал сирийцев и курдов и направил в тюрьмы десятки тысяч своих сограждан", - написал Нетаньяху. При этом он отметил, что "нападки со стороны Эрдогана на закон о национальном характере Израйля только украшают документ".

Ранее во вторник Эрдоган заявил, что "новый израильский закон призван и далее притеснять и изолировать палестинцев". Кроме того, он отметил, что принятие закона демонстрирует, что "Израиль является самой сионистской, фашистской и расистской страной". По словам президента Турции, "дух Гитлера возродился среди некоторых израильских официальных лиц".

Закон о еврейском характере государства Израйля был принят 19 июля. Он закрепляет в основном (конституционном) законе статус Израйля как национального государства еврейского народа, а также характер Израйля как еврейского и демократического государства, символы государства, Иерусалим как столицу Израйля, иврит как государственный язык, право евреев на репатриацию в Израиль и принцип собирания рассеянных по миру евреев. Кроме этого, в нем указывается, что "государство рассматривает развитие еврейских поселений как национальный интерес и предпримет шаги для того, чтобы его поощрять, продвигать и осуществлять".

"Благотворительный фонд Барзани" доставил гуманитарную помощь 200 семьям, бежавшим из Киркука

"Благотворительный фонд Барзани" доставил гуманитарную помощь 200 семьям, бежавшим из Киркука

Курдский "Благотворительный фонд Барзани" доставил помощь для двухсот семей вынужденных переселенцев, которые бежали в Курдистан из провинции Киркук. Согласно заявлению фонда, гуманитарная помощь была доставлена людям, которые были вынуждены бежать из Киркука в города Курдистана после октябрьских событий прошлого года, когда иракская армия и иранские ополченцы "Хашд аш-Шааби" заняли спорные курдские территории Ирака в ответ на референдум о независимости Курдистана.

kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 22 (427) 30 июль - 5 августа 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани призвал религиозных лидеров к искоренению экстремистских идеологий

Лидер и бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани заявил во вторник, 24 июля, что религиозные лидеры и священнослужители могут сыграть значительную роль в борьбе с экстремистами и террористическими идеологиями. Барзани, который также является президентом правящей "Демократической партии Курдистана" (ДПК), сделал это замечание в своем

заявлении по случаю шестого съезда союза религиозных деятелей Курдистана.

Он также отметил роль религиозных лидеров, напомнив, что они также занимаются продвижением националистических идей, в то время как курды находятся под давлением угнетателей.

"Религиозные деятели, присоединившиеся к [курдским] революциям, дали важный урок, обучая всех тому, что борьба за свободу - это не только националистический долг, но и религиозное обязательство", - сказал Барзани.

kurdistan.ru

"Роснефть" может начать добычу в Курдистане в августе

"Роснефть" может начать добычу в Иракском Курдистане уже в августе этого года, сообщает ТАСС со ссылкой на телеканал "Рудав". По его данным, "Роснефть" начнет работу на месторождениях Batle, Zawita, Chamanke со следующего месяца, а ожидаемый объем добычи составляет 180 000 баррелей в сутки. Представитель "Роснефти" уточняет, что компания намерена работать на месторождения Batil, Zawita, Qasrok, Harig-Bejil и Darato. Сколько компания намерена там добывать, он говорить не стал. При этом заявил, что "представители "Роснефти" на встрече с властями провинции Дахук (Иракский Курдистан) обсудили вопросы освоения нефтяных месторождений в рамках подписанных в октябре 2017 г. соглашений о разделе продукции (СРП)". Планируется, что реализация ряда проектов начнется до конца 2018 г., добавил он.

Тогда "Роснефть" договорилась с правительством Иракского Курдистана о покупке 80% доли в пяти месторождениях региона за примерно \$400 млн. Их суммарные запасы - около 670 млн баррелей, говорилось в сообщении "Роснефти", но о каких именно активах идет речь, компания не уточняла. Если добыча на обозначенных месторождениях действительно составит 180 000 баррелей в сутки, то это в целом по компании даст прирост в 3,4%. Правда, представители

Ирака не раз высказывались о незаконности договоренностей "Роснефти" и Иракского Курдистана. В ноябре 2017 г. парламентский комитет по нефти и энергетике Ирака осудил контракт "Роснефти" и курдского правительства. В январе генеральный секретарь кабинета министров Ирака Махди аль-Аляк отметил, что власти Ирака не будут придерживаться контрактов российской компании, заключенных с Эрбилем. Посол Ирака в России говорил, что эти документы должны быть перезаключены через иракское руководство или необходимо найти механизм, который удовлетворит Россию и Ирак.

"Мы работаем и с центральным правительством, и с правительством Курдской автономии в рамках полномочий, которые даны последней по конституции, на международном уровне и по законам Ирака", - отмечает представитель "Роснефти" Михаил Леонтьев.

"Роснефть" щедро финансирует экономику Иракского Курдистана. В 2017 г. компания выдала правительству Курдистана аванс на \$1,3 млрд по контракту на поставку нефти, указывается в отчете российской госкомпании. "Все контракты, по которым была предоплата на \$1,3 млрд, соблюдаются, нефть отгружается", - говорил в январе представитель госкомпании.

"Роснефть" давно работает в Иракском Курдистане, - говорит востоковед Владимир Исаев, - Компания потратила много денег, намерена отбить инвестиции. В любом случае Иракское правительство не будет связываться и вступать в конфликт с Россией по этому поводу". По ныне действующему закону Иракский Курдистан должен продавать всю добытую нефть через центр - Ирак. В обмен на это Багдад отдает Курдистанскому бюджету 17% выручки., говорит эксперт. В финальном варианте Ирак, Курдистан и "Роснефть" могут договориться разве что о том, что Курды будут отчислять 83% своей выручки от СП с "Роснефтью" в Иракский бюджет, полагает эксперт.

kurdistan.ru

Траммп предостерег Роухани от угроз в адрес США

Президент США Дональд Трамп пригрозил иранскому президенту Хасану Роухани серьезными последствиями в случае, если он будет угрожать Вашингтону.

"Никогда не угрожайте Соединенным Штатам, или вы столкнетесь с такими последствиями, с которыми никогда не сталкивались за всю вашу историю. Мы больше не страна, которая будет поддерживать ваши безумные слова, насилие и смерть. Будьте осторожны", - написал хозяин Белого дома в воскресенье в Twitter.

Выступая с трибуны ООН в сентябре прошлого года, Трамп назвал Иран "страной-изгоем, которая главным образом экспортирует насилие, кровопролитие и хаос". 8 мая Трамп объявил о выходе Вашингтона из Совместного всеобъемлющего плана действий - сделки, которая ограничивала ядерные разработки Тегерана в обмен на отмену соответствующих санкций Совета Безопасности ООН и односторонних ограничительных мер, введенных США и ЕС.

Как сообщило в воскресенье агентство IRNA, президент Ирана Хасан Роухани в ходе встречи в Тегеране с представителями иранских зарубежных дипмиссий предостерег США от войны с Исламской Республикой, посоветовав Трампу "не играть с огнем". Роухани при этом добавил, что иранский народ "никогда никому не будет кланяться".

kurdistan.ru

Авиаударами коалиции убиты лидеры ИГ, планировавшие теракты в США, Швеции и Саудовской Аравии

Возглавляемая США международная антиисламистская коалиция объявила об уничтожении трех боевиков "Исламского государства" (ИГ), планировавших террористические атаки против США, Швеции и Саудовской Аравии.

24 апреля бомбардировка, произведенная самолетами коалиции, привела к гибели члена ИГ Мунавара аль-Мутаяри, который планировал нападение в Саудовской Аравии. Позже, 12 июня, в результате авиаудара был убит Суфиан Макух, бельгийский гражданин и член ИГ, разрабатывавший нападения в США и за их пределами. Другой член ИГ, идентифицированный как Симак, был убит во время другого авиаудара 12 июня. Он планировал нападение в Швеции.

kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500